

NAGYVÁRAD

Főszerkesztő: HEGEDŰS NANDOR

Felelős szerkesztő: MARÓT SÁNDOR

MEGJEGYZÉSEK

A város méltóságáról

*

A város méltósága nekünk is szívünkre eszik. Ha iskolai dolgozatban kell meghatározni ezt a fogalmat, azt mondanék igen tömören, két szóban, hogy a város méltósága: lakosainak boldogulása. Hol a lakosok boldogulnak, ott van a város felkészültség, művelődés és külső méltósága.

Hát nem teoretikus várospolitikai kérdésről van szó. Egy konkrét eset jutja a tollat erre a témára.

A városunkba került tegnap egy tanácsai írászat, amelyet valamelyik külső utcáskereskedőnek kézbesítettek. Ez a város méltósága abból él, hogy a város alatt árusít szabályszerű iparengedményeket. Mit árusít? — bizony nem tudom. — mint egy régi jó operett énekelte — „kefe, fogpor, hajpor, szappan”, vagy még lejjebb: kenyeret, gyümölcsöt, proletárcsokit, ami szegény embereknek kell. Él, él napról-napra. És azt mondja neki a tanácsai határozat, hogy azonnal mondó az ő kis boltja a kapu alól, mert a város méltósága.

A város boldog jólét idején talán hajlamosabb lennénk elfogadni, hogy a város méltósága nem tűrheti, hogy kapu alatt üzlegyenek. Bár jártunk Berlinben és látunk Friedrichstrassen a legpazarabb áruházzal, mellette a kapuk alatt a kis galandvendereket és jártunk Kopenhágában — ahol a csinos és tisztaság metropolisza — és a királyi palotától nem messze látnunk banánt a kapu alatt. Budapest a gyümölcsöt kis kocsikban árusító utcán — a hatóság dolga, hogy vizsgálatot költötte a tisztaságra — és Vénia a Rialton — ahol már Shylok is kötött — száz és száz bódé és kávéház (mert annak nevezhetjük őket) nem promittálja a dózsák fészkeinek ősi méltóságát. Mindamellett belenyugsunk a város méltóságába, és főleg a nehéz adók alatt nyögő közkelet szemponyjából is, hogy ezek a város méltósága alá vert szatócsüzletek nem tartanak okvetlenül mégsem Nagyvárad városi jellegéhez és szebb, harmonikusabb, pittoreszkusabb a város, ha ezek el vannak.

Amde most, a mai hallatlan és egekbe emelkedő gazdasági nyomorúságban, a város méltósága munkanélküliség pokoli néhezének idején, amikor a gyárak torokkádják ki magukból a munkáját veszteséges munkásnépet, mikor irodákból seregekkel hajtják ki a „leépített” hivatalnokokat, amikor a köztisztviselők dandárja a tudás hiányának indokából — a legkétségbeesettebb állatalanság elé mered, amikor szakmunkások boltiszolgáinak ajánlatokat és nem fogadják el őket, amikor a város méltósága csak egyet követel, hogy az egzisztenciák rombolását megállítsa, hogy folytatni nem szabad, de minden meg kell gátolni. Az én külvárosi életem úgy szűnik, jelentéktelen tragédia az öt hat gyermekével és beteg feleségével; nem érdemes — úgy-e bár — hogy a város esofirozza magát érte?

Nem gondolnak rá, hogy minden új kenyértelen, állástalan, fedéltelen család a társadalmi korhadás bacillusává válik, amely sem az állam, sem a város méltóságának nem válik üdvére.

Majd ha megengedhetjük magunknak azt a luxust, hogy egzisztenciák árán is hajszoljuk az esztétikai szempontok kiteljesülését, akkor el a szatóccsal a kapu alól, jöjjen a pallos a hivatalokba, akkor neki a csákánnyal az ömlő vakolatnak. De most a

mai veszett nyomor idején, amikor ránkzúdult a csikorgó tél is, se fa, se kenyér, kéregetők raja kopogtat minden ajtón, régi kedves ismerőssel mint didergő, lesóványodott, éhező koldussal találkozunk, — nem, most nem lehet senkit a kenyérből kiparancsolni a város méltósága nevében. Örvideni kell, ha van, aki még él, dolgozik és nem zúdul mint szerencsétlen munkátlan pióca a társadalom véreire, hogy gyengítse, elszédítse és végül összeomlaszsa ezt a társadalmat. Ott kell hagyni mindenkit, ahol kilódik a létért és a betevő falatját megkeresi. Majd ha jobb idők jönnek, ha újból munkát kap a proletár és álláshoz jut az intellektuel, ha a kereskedelmi és ipari élet sorvadását felfrissülés váltja fel, ha keresni kell a munkást, hogy az alvó gép ismét megindulhasson, ha a fát a favágó és nem a lekopott, elárvult közepeosztály gyermekei fogják megint hasítani, és ha a dör helyett a nap fog világítani és a kőd helyén a verőfény fog szétáradni a városban, akkor majd lehet a város méltósága nevében a szatócsot kikérgetni a kapu alól. Addig a város méltóságának a kultuszát — minden polgár boldogulásának elősegítését — más eszközökkel méltóztatassék szolgálni.

Halálos ítélet a budapesti bombapörben

Márffy és Marossyt kötél általi halálra ítélte a bíróság

Közel öt hét óta folyik a budapesti büntetőtörvényszék előtt az a napszabású bombapör, melynek — egy sereg tettestársan kívül — két főszereplője volt:

Márffy József, aki egyidőben a magyar nemzetvédelmi szövetséggel tartott benső kontaktust, Marossy Károly és Radó József. A heteken át lefolytatott tárgyalást élénk figyelemmel kísérte nemcsak Budapest közönsége, de a külföldi sajtó is hasábszáma foglalkozott a tárgyalásokon felvetődött szenzációs momentumokkal. A nagy bomba-pör most heletre ért meg és a bíróság

Márffy Józsefet és Marossy Károlyt nyolc rendbeli gyilkosságban és többrendbeli gyilkosság kísérletében bűnösnek monodta ki és ezért mind a kettőt kötél általi halálra ítélte.

Kiskoru Radó Józsefet 10 évi fegyházra, Horváth Halas Józsefet, Szász Józsefet többrendbeli gyilkosság kísérletéért 6 évi fegyházra, Varga Ferencet pedig 5 évi fegyházra ítélte a bíróság.

Az Erzsébetvárosi Demokrata Kör halálestélye

A nagy pör, melyben most halálos ítéletet hozott a budapesti bíróság, tulajdonképpen 4—5 olyan esetben az összesítése, mely annak idején nemcsak a magyarországi, de a külföldi sajtót is élesen foglalkoztatta. Az első eset 1922. április másodikán történt, amikor az Erzsébetvárosi Demokrata Kör dísztermében Márffyék bombát helyeztek el. Az Erzsébetvárosi Demokrata Kör tagjai akkor tudvalevőleg estélyre gyűltek össze és amikor egy sereg vendég jelen volt a teremben, őrségi deto-

náció következett be. Márffy és társai által elhelyezett bomba felrobbant

és a bombaszilánkok nyolc embert ölt meg, közöttük Budapest politikai és társadalmi életének kitűnőjeit. Azonkívül huszonhárom ember a bombarobbanás következtében súlyosan megsebesült.

Ezenkívül a budapesti törvényszék Kohár-utcai kapujában helyeztek el bombát, melynek gyújtószinórját meg is gyújtották, a bomba azonban nem robbant. 1923. november 16-án a Reviczky-utcai Károlyi-palotában helyeztek el bombát, de a robbanás szerencsére itt sem következett be. Márffyék bűnlajstromába tartozik az az eset is, hogy Rassay Károly magyar nemzetgyűlési képviselőnek és Miklós Andor az Est szerkesztőjének csomagokat küldtek lakásukra, melyben pokolgépek voltak elhelyezve. A gyanús csomagokat azonban a címzettek nem bontották fel, hanem a rendőrségnek adták át és ott állapították meg, hogy azokban halálhozó ekrázitok vannak elhelyezve.

Fenyegető levelek a bírónak

A budapesti törvényszék hatalmas tárgyalóterme a mai nap folyamán zsúfolásig megtelt érdeklődő közönséggel. Pont 10 órára állapították meg az ítélet kihirdetésének idejét és úgy a tárgyalóteremben, mint a törvényszék épülete körül a rendőrségi biztonsági intézkedéseket fogantatott. A gyanús egyéneket igazoltatták és többeket a rendőrségre vittek. Erre az intézkedésre azért volt szükség, mert a bíróság tagjai már hetek óta névtelen fenyegető leveleket kaptak. Közvetlen az ítélet kihirdetése előtt Langer társalási elnök

15 darab ilyen fenyegető levelet kapott és a reggeli órákban ezzel a meggyőzéssel adta át a leveleket két detektívnek:

— Ime tessék, ez a mai adat.

A halálos ítélet szövege

A tárgyalást kevéssel 10 óra előtt nyitotta meg Langer tárgyalási elnök és nagy közönség jelenlétében hirdette ki az ítéletnek alábbi szövegét:

Márffy Józsefet, Marossy Károlyt, Radó Józsefet, mint tetteitársakat nyolc rendbeli gyilkosság büntetésében és több számszerűleg meg nem határozható gyilkosság büntetésének kísérletében bűnösnek mondja ki a törvényszék, mert előre megfontolt szándékból, hogy az Erzsébet-városi Demokrata Kör disztermében gyülekező embereket megöljék, a fiatalkoru Radó kivételével és az időközben elhalt Christi Istvánnal együtt órásszerkezetrel ellátott ekrazittal megtöltött fémdobozban emberélet kioltására alkalmas pokolárpépet szerkesztettek, amelyet Marossy és Radó és az időközben elhalt Kasnyik 1922 április 2-án a kör disztermében a hűtőtest alján helyeztek el. Az óraművet úgy állították be, hogy másnap este 9 óra körül robbanjon fel a bomba, ami sikerült is és 8 ember halt meg, míg 23 súlyosan megsérült. Másodszor Horváth-Halas József, mint tettes, Márffy, mint felbújtó, Varga Ferenc, mint bűnségéd bűnösök az emberek sérelmére elkövetett gyilkosság büntetésének kísérletében, mert Márffy és Chriaszti abból a célból, hogy több embert megöljenek, bombát készítettek s azt a budapesti törvényszék kohári-utcai kapujában helyezték el. Horváth 1922 aug. 22-én a neki átadott bombát előre megfontolt szándékkal, hogy több embert megöljön, a kohári-utcai kapunál este 8 órakor elhelyezte és a gyújtózsínort meg is gyújtotta. A szándékolt eredmény azonban nem következett be. Varga a bűnségtetményt szándékosan előmozdította azáltal, hogy a bombakészítésben részt vett.

Harmadszor: Márffy bűnös a gyilkosság kísérletében, mert ekrazittal megtöltött bombát készített, amelyet a Reviczky-utcai Károlyi-palota kapujában helyeztet el, a szándékolt eredmény azonban akaratán kívül álló okból nem következett be.

Negyedszer: Marossy, Szász József, mint tettes, egyrendbeli, Márffy, mint felbújtó kétrendbeli gyilkosság büntetésének kísérletében bűnös, mert előre megfontolt szándékból, hogy Rassay nemzeti gyűlési képviselőt és Miklós Andor hírlapíró megöljék, Márffy Marossynak, Chriasztnak, Szásznak és Petőnek egy-egy jeles kéziránát adott s a nevezetteket rábírta, hogy a becsomagolt kéziránátokat Rassay és Miklós Andor lakására elküldjék. Ezek rábeszélésének hatása alatt 1923 február 20-án hordárokkal el is küldték a két bombát a címzett lakására.

A királyi törvényszék ezért Márffyt és Marossyt összbüntetésül halálra ítélt, szabadságvesztésre való átváltoztatás esetén 10 évi hivatalvesztésre. Szászt, Horváthot 6 évi fegyházra és 10 évi hivatalvesztésre ítélt.

A két utóbbinak vizsgálati fogságból 8 hónapot betudnak, Vargát 5 évi fegyházra és 10 évi hivatalvesztésre, Radót fiatalkorra miatt 10 évi fegyházbüntetésre ítélt. Ifjabb Drenka Béla szabaddalós vádlottat három rendbeli hatóság elleni erőszak vádjá alól felmentették.

Üzletátrendezés miatt,

zománczott lábosok, fazekak már L. 12-től. Karácsonyra olcsó disztűtárgyak, játékok, bazáraruk, kályhaelőtéték, „Meteor” folyton-éző zománczott takaréktűzhelyek leszállított áron kaphatók

Tarsoly János
vaskereskedésében, Sas-passage.

Az egyházkerületi bíróság állásfoglalására is egy lelkészt

Nagy Vilmos ügyében helybenhagyták az egyházmegye ítéletét

A Királyhágó-melléki református egyházkerület tegnap tartott közgyűlésével kapcsolatosan az egyházkerület fegyelmi ügyeinek letárgyalása végett a kerület egyházi bírósága is egybeült. Tekintettel arra, hogy a katonai parancsnokságtól az egyházkerület ülésének engedélye csupán december 12-ére szolgált, az engedélyt a nagy anyaghalmazat miatt csak úgy tudták kihasználni, hogy a bíróság éjjel egyfolytában tárgyalta ügyeit.

Legfőbb pontja volt az egyházi bíróság tárgysorozatának Nagy Vilmos tanítóképezdei igazgató ismeretes ügye, melyben az egyházmegyei bíróság még április hóban azt a határozatot hozta, hogy a Nagy Vilmos ellen felsorakoztatott tizen-négy vádpont közül csupán egyet és pedig azt fogadta el alaposnak, hogy Nagy Vilmos az internatusi felügyelői és igazgatói tisztségének kihasználásával magának és családjának a növendékek szűkös élelmezésével szemben, közepesnél jobb élelmezést biztosított. Az egyházi törvények 54. cikkének 34. §-a alapján akkor az egyházmegyei bíróság Nagy Vilmost rosszasárra s a vizsgálati költségek megtérítésére ítélt.

Az egyházkerületi bíróság, mint felelősségteljes fórum tegnap indokainál fogva az egyházmegyei bíróság ítéletét helybenhagyta. Erdekess, hogy a Nagy Vilmos-ügy aktái és iratai egy egész tárgycsoma való mennyiséget tettek ki. Az egyházkerületi

bíróság elnöke különben Széll György nagybányai esperes volt, tagjai Csaba Adorján nagybányai egyházi ügyvéd, a nagykarolyi egyházmegye elnöke, mint előadó. Nagy Vilmos, nagyváradi igazgató-tanács pár hónapja elelőtti intézkedései ellen tett három helyi felelősséget a kerületi bíróság tartotta saját hatáskörébe tartozónak, így áttette a bihari egyházmegye közigazgatási bíróságához.

Több jelentéktelenebb fegyelmi ügy után szenzációs ítéletet hozott még a bíróság Hodor István fogyvásárhelyi lelkész ügyében. Hodor ügye is mint fegyelmi bíróság elé került: a kerületi bírósághoz, amely az egyházmegyei bíróságnak ebben az ügyben hozott ítéletét változtatva, Hodor Istvánt lelkési állásából való megfosztásra ítélt.

Az állástól való megfosztás ítéletével a bíróságot, mint leg súlyosabb pontot vették: hogy Hodor István egy presbiterének a templomban az urvaesoraikat nem adta oda s így az illető prezbitert az Ur asztaltól, nyilvános Istentisztelet megzavarására, volt kénytelen eltávolítani. Még nagyobb bűne volt az elbocsátás lelkésznek, hogy az úrvacsora-ország megmaradt bort az egyházzal való Istentisztelet után az Ur asztaláról a helyből elfogyasztották.

A ruhák alapján agnoszkálta a bíróság Haarmann áldozatait

Bécsből jelentik: A Haarmann-bünper utolsó tárgyalási napja érdekes látványosságot nyújtott. A tanuk padja előtt ruhadarabok, cipők, fehérneműk voltak kirakva, amelyeket Haarmann áldozatai viseltek. Ezekből agnoszkálták a meggyilkoltak hozzátartozói azokat a szerencsétleneket, akiket a gyilkos nem ismert névszerint.

De Vries Erich pékinasról tárgyalat először a bíróság. A hozzátartozók odarohannak és megismerik De Vries ruháit. A pékinas a pályaudvaron ismerkedett meg Haarmannal, aki fürödni vitte, majd a fiatal fiúval lakására ment. Koch lakatosinast az utcán szolította meg és karofogva távozott vele. Kochot többé nem látták.

A következő eset Bonischevsky esztorgályos-legény meggyilkolása. Bonischevsky Magdeburgban állást keresett, de nem talált és tovább utazott Hannoverbe. Szülei kutattak utána és ruháit egy ócskásnál megtalálták, aki azokat Haarmanntól vásárolta. Kihallgatták a meggyilkolt Wolff tanuló atyját, aki magából kikelve dörgő hangon vádat emelt a rendőrség ellen.

— A rendőrség az oka annak, a fiamat meggyilkolták!

E pillanatban magánkívül ugrik Haarmann a helyéről.

— Ez nem igaz, kiáltja izgatottan veses magamra venném ezt a gyilkosságot ha én követtem volna el! Egy vagy tízezer mindegy, nem én öltem meg! Láttam fényképét, egész rongyos ruha volt, vastag cénával összeeszkábálva, így ennel még az utcára sem lépnék ki.

A következő eset Erbner, ma 13 éves Brinzmann legyilkolása, a iskolai szünetben a bátyját ment megfogadni Hannoverbe. A gyilkos a pályaudvaron ismerkedett meg vele, ahonnan vereket egy kocsmába csak ettől kezdve nem látta senki. A bizonyítékok eljárással kezdve ér véget, az ítéletet törőkre várják.

FISCHER MARGIT zongoraművész

HANGVERSENYE

folyó hó 17 szerdán

este 9 órakor a Katolikus Körben

Jegyeket a Musica árusít.

Mozgósínházaink műsora.

DORIAN

Vasárnap — Hétfő

PASSAGE

MARCCO

Kalandorfilm 6 felvonásban

Főszerepben: **MARCCO.**

Ma utoljára

DADDY

Egy csodagyermek kalandjai 7 felvonásban.

DORIAN

D. e. fél 11 órakor

Főszerepben:

MATINÉ: DADDY, Jackie Coogannal



Történet az áruhás dézsát-áruoló parasztról

A szó esik mostanában az erdélyi kisebbségi politikai faktorok s regionális román korifeusok ajkán egyaránt. Csak az, hogy sem a kisebbségek, sem a románok nem látnak kellőképpen a mai igazi értelmében. Mindkét fél meglehetősen saját nemzetisége keretei között beleerőszakolni a felkapott fogalmak fényét, amit rejt az erdélyi lélek, és megengedi befojtani magát kis- és nagy koncepciókba. Az igazi erdélyi lélek talaja éppen a vonatkozásokban, amiben az ittlő, különajku népek szemben állanak.

Lehet, hogy az erdélyi lelket nem tisztán kihámozni aktuális politikai érdekekből. Ismerkedjünk az igazi erdélyi lélekkel, talán úgy, mint a bölcsőjében jelentkezett a román nyelv egyezkedés formájában hetvenöt éves volt.

Az utolsó napok ragyogtak, ezernyelvű gyönyörűen Mehádian. A kies erdélyen nagy volt a sürgős-forgás, és ott volt az erdélyi honvédség szállása, oda érkeztek jelentések, a robbant ki elszánt katonai intézkedések az oroszok ellen operáló honvédekhez.

A házból, ahol Bem tábornok tartózkodott, egyszerre csak kijött egy fiatal ember, meg egy honvédtiszt, Bem adjutánsa. A szállás előtt négylovas, ott kocsi állt uttrakész állapotban. A honvédtiszt előre tessékelt a kocsit, aki a Konstantinápolyban lakó forradalmi román emigráció vezetője, Balcescu Nicu volt.

— O kérem, kérem... Tessék csak foglalni az ülést jobboldalán. Én a kisérő kisérő vagyok Debrecenig — megkérdezte a honvédtiszt. Balcescu szájcsüggőlegén furcsa kis mosoly villódzott.

— Milyen udvariassá változott egyszerre a tábornok környezete, hogy a forradalmi komitő nevében Bem Józsefnek félre kellett lépnie. Balcescu felajánlotta a román koronának. Nem állta meg, hogy erre a metamorfózisra célzóva meg ne jegyezze a kisérő honvédtisztnek:

— A fehérruhájú nagy hegyek címén már a hó.

A segédtsízt nem volt költői lélek. A honvédtiszt gondolatai nem tudtak fölkelni az átlátszó hasonlat megértésére. Felnevezett a mehádian hegyekre, onnan a kacagó tavaszi felhőkre, melyek megkergették egymást kelet felé.

— Szép utunk lesz — felelte konvencionálisan.

Balcescu lelke legmélyén őszintén bízott a lengyel generálissal. Hogyne! Márkor indult Konstantinápolyból, három hétet keresztyül törte magát San Stevan, Szerbián át, míg Mehádianra ért. S a végén két ajándékot hozott a román nevében a magyaroknak: égig lángoló levelet az oroszok iránt s egy baráti kezítést, javaslatot arra, hogy Kossuthék üljenek ki Jánccal s vegyék fel közöbharukat az abszolutizmus hidrája ellen. És akkor Bem a szebeni harcoktól győzelemittas tábornok pattogva kelt fel a békülés ajánlatára:

— „Minek? Van katonaságunk és

vannak ágyuink! Megbékül Jánccal, ha nem is akar.”

Jáncu nem békült. A postakocsi véres tájakon karikázott át Balcescuval Erdély hegyei között. Abrudbánya, Zalatna, Enyed... Román halottak és magyar halottak s szelid erdélyi virágok a hantok felett.

A román forradalmár sok mindent megértett, mire Debrecenig ért.

Ott Batthyány külügyminiszterhez volt hivatalos.

Szembentállottak egymással, két fiatal ember, Batthyány Kázmér és Balcescu Nicu. A magyar karbafont kezekkel mellén, a román csipőre lankasztva összeszorított öklét, — beszélgettek:

— Külügyminiszter Ur, ha én abban a percben nem gondolok a Fuad effendin és Duhamel orosz megbízott által hazámban elkövetett alávalóságokra, amikor Bem generális ur arcomba fröcskölt a hatalmasságát, első postával visszafordulok Konstantinápolyba. De láttam, hogy a generális győzelme pillanatain kérődzik. Nyeltem és felelőtlenül beszéltem neki valami költeményt a román királyságról, hogy megnyerjem hajlandóságát terveim iránt. A generális megpuhult, azonnal kocsi és kisérőt bocsájtott rendelkezésemre. Az a kérdés, mivel tudom megpuhítani Önököt s mit bocsájt rendelkezésemre a magyar minisztérium, ha a román nép beszűnteti ellenségeskedését?

Batthyány íróasztalához ment. A két népi kibékítései gondolata rég foglalkoztatta a magyarokat is. Kivette fiókjából az első magyar nemzetiségi törvényjavaslatot:

„Az oláh szó használata megszűnik és helyette a román szó lép érvénybe. Román népségű megyékben a román nyelv hivatalosan használatba vétetik. Jegyzőkönyvek nyelve párhuzamosan lesz román és magyar. A román többségű megyékben a jelenleg létező s ezután felállítandó iskolákban a tanítás nyelve román lesz. Bírószék előtt a pörök egyformán folyhatnak román vagy magyar nyelven. Azokban a községekben, amelyekben a román lakosság túlnyomó, a nemzetiség vezényleti nyelve román.”

Átadta a javaslatot Balcescunak. A románok küldöttje egyideig ujjai között forgatta, azután visszaadta a papírlapot:

— Mi nemcsak be akarjuk szüntetni az ellenségeskedést, de mócaival együtt Jánccal és Axenté Moldvába indítjuk a közös ellenség ellen. Ujra forradalomba kergetjük Moldvát, Havasalföldet az oroszok ellen. Viszont Erdély románlaktá területein adjanak nekünk Önök külön román territóriumot, mely föderációban éljen Magyarországgal.

Batthyány megsápadt. Szólani akart, dadogva a meglepetéstől valamit közbevetni, de a konstantinápolyi megbízott fagyasztó hidegvérrel hajtotta tovább:

— Ajánlatom van egy más alternatívára is. Kössön a magyar forradalmi kormány szerződést a román emigrációval egy oroszok ellen lefolytatandó hadjáratra.

Verjük ki közös erővel Erdélyből és Moldvából az orosz és ha közösen győztünk a közös ellenség ellen, forduljunk akkor Erdélyben egymással szembe, mi, az őslakók. Döntse el közöttünk a kard,

hogy ki legyen úr ezen a földön: román, vagy magyar?

Batthyány Kázmér behunyta szemét. Arnyas sűrű pillái mögött egy-két pillanatra vadul kergették egymást érzések és gondolatok.

Milyen csárdai, milyen hortobágyi, milyen magyaros virtus áradt annak az előtte villogó moldvai emigránsnak az ajánlatából! Szinte víziós erővel tolatkodott Batthyány elé egy kép: telekedvű parasztlányok bor mellett összeakaszkodnak, közbelép a pandúr s akkor mindketten közös erővel előbb a csendőrt verik ki, azután ujjra egymás mellé a kés s... harc, megújra harc és... mindhalál!...

Milyen tragédia ez a jellemközösség, ez az egyforma keleti virtus, az egymásmelletti megállás lehetetlensége két fajta között s a mindenáron felülmaradni akarás!

Batthyány Kázmér, a magyar kormány külügyminisztere úgy óhajtott ebben a percben valami ismeretlen egyeztető szellem átmelegítését kettőjük között, mint láztól cserepes ajk a jeges italt. Tisztán érezte, hogy a merev alföldi magyar és a Kárpátokon-túli román hajthatatlanság a maguk nyers vadságában közvetítő nélkül soha, de soha sem fogják felismerni a pillanatnyinál messzebbbágazó közös érdekeiket.

— Én most az Ön proposíciójára semmit sem felelek — válaszolt tehát Balcescunak. — De ebédre menjünk; Erdélyről kell beszéljünk sokat.

És Batthyány és Balcescu és Andrássy Gyula együtt ebédelték és Erdélyről beszéltek Debrecenben. Mit, hogyan, szenvedéllyel-e vagy diplomatikusan, azt elárka-ja hetvenöt év pora és köde. De Erdély lelke kigyuladt bennük, mert Balcescu aznap megvallotta Batthyánnak, hogy nagyon túllőtt a célón, amikor délelőtt az oroszok előrevárt kiveretése után fegyveres eldöntését javasolta a magyar és román kérdésnek is. Sőt aznap este levelet küldött Konstantinápolyba Ghica hercegnek, az emigráció vezetőjének, amiben megírta, hogy a magyar-román meg egyezés közös nagy eszmények érdekében már csak órák, vagy legfeljebb néhány nap kérdése lehet.

A nagy pillanatokban úgy látszott már, hogy az erdélyi lélek összeforrasztja a két végzetes népet. Igaz, késetten, mert Segesvár és Világos két-három havi közelgésben rémlettek a véres horizontokon. A magyar-román megegyezés eszméje elbukott, mielőtt munkái valósággá testeshették volna. Balcescu Nicu mint dézsás román-paraszt, áruhában csúszott ki az oroszok karmai közül s menekült egyidőben Kossuth Lajosékkal külföldre a halál elől.

Lesz-e vajon a kisebbségi győtrődések korszakában új Balcescuja a román politikának? Aki belássa, hogy élhetünk egymás mellett anélkül, hogy irtószóknak pusztulnia kelljen a hatalmon lévő másik nép érdekében? Akit megihlet majd az igazi erdélyi lélek? Mert ha akadna ilyen valaki, az lenne legnagyobb fia Romániának.

VASÁGYAK, matracok legolcsóbban 1865 KUN VASKEKESKEDŐNÉL

SÁRCIPŐ HOCIPŐ és TORNA-CIPŐ prima gyárimányu dus választékban reklam árban kapható

HAAS LIPOT
Linoleum üzlete, Bul. Reg.
Ferdinand 5.

MARKOVITS JÓZSEF kelengye, fehéremű és béke-minőségű cérvászon lerakata
egnyilt! Strada Ciorogariu (Uri-utca) Nyiri-ház. Megnyilt!
árak olcsóbbak, mint bárhol. Kérném a nagyérdemű közönség szíves meggyőződését.

A jelzálogos korona tartozások

Irta: Dr. Lengyel Zsigmond.

A kapcsolt területek ingatlan és főleg háztulajdonosai megszámlálhatatlan milliókat kitevő összegekkel adósai a Magyarország területén székelő pénzintézeteknek. Ezen adósságok az impérium változása óta rendezést nem nyertek, de sőt, azok az időközben esedékessé vált törlesztési részletek folytán azóta jelentékenyen növekedtek is. A kérdés rendezetlensége nagy aggodalomra adott okot az érdekelt adósoknál, annál is inkább, mert a trianoni békeszerződésnek azt a rendelkezését, amely szerint a két állam polgárai közötti kölcsönös követelések és tartozások átszámlálásáról, azt az arányszámot kell alapul venni, amely a leu és a korona tőzsdéi átlag árfolyama között a genfi tőzsdén, az 1918. október 31-ét megelőző két hónapban fennállott, akként magyarázták, hogy ennek folytán a kapcsolt területek régi korona jelzálogadósai, adósságaikat leiben és 1:1 arányban lesznek kötelesek megfizetni. Kormányrendelet tiltotta el ezen adósságoknak magánúton való rendezését és illetve azokra fizetések eszközölését. Az ennek ellenére megkísérelt egyezségek sem vezettek sikerrel, a hitelező pénzintézetek egyértelműleg utasították vissza a tartozásoknak koronában való felvételét és helyett a tartozás visszafizetését lei pénzben, 2:1 arányban, követelték és a kötelezett törlesztések és azok esedékes törlesztési részletein felül még a szerződésileg kikötött stornódíjak, bírságok, továbbá a tőkéslelt kamatok utáni kamatok megfizetését is követelték.

A napi és a kereskedelmi szaklapok közleményei alapján megállapíthatjuk, hogy az adósok hátrányosabb helyzetbe is jutottak volna abban az esetben, ha a hitelező pénzintézetek követeléseit teljesítették és jelzálogos adósságaikat ezeknek megfelelően rendezték volna. A román és a magyar állam között létrejött pénzügyi egyezmény szerint ugyanis az ingatlanuladónosok, az ingatlanaira bekebelezett régi korona tartozásait, valamint azoknak már eddig lejárt évi törlesztési részleteit is, 2:1 arányban, leiben lesznek kötelesek visszatéríteni akként, hogy elsősorban egy év alatt, illetve más hírlapi közlemények szerint egy és fél év és esetleg 2 év alatt egyezséget köszi lehetne meg a magyar állam területén székelő hitelező pénzintézetekkel és ha ez az egyezés létre nem jönne, úgy a hitelintézetek a fenti határidő alatt a fizetéseket minden előzetes felmondás és stornódíj fizetése nélkül tartoznak el fogadni.

Az egyezmény az itteni jelzálogos adósok javára továbbá kikötötte azt a kedvezményt is, hogy ők jogosultok tartozásaiknak, — tehát úgy a törke, valamint az esedékessé vált évi törlesztési részletek együttes összegének egynegyed részét, a magyar hitelintézetek által kibocsájtott és 1918. október 31. óta a román állam polgári birtokában levő jelzálogkötvények szolgáltatása útján kifizetni. Ezen kikötés előnye pedig abban nyilvánul meg, hogy arra tekintettel, miszerint ugyancsak a pénzügyi egyezmény értelmében ezen a román állam-polgárok birtokában levő ily kötvények és címletek, a magyar állam jelenlegi korona pénzbenében váltandók vissza, ezek igen olcsó áron szerezhetők be és ekként a jelzálogadós tartozása egy negyed részéről aránytalanul olcsóbban szabadul mintha ez a rész is leiben és 2:1 arányban volna visszafizetendő.

Ha a kikötött időtartamon belül a hitelező pénzintézet és adósok között sem az egyezés létre nem jön, sem pedig az adós a tartozás kifizetését fentebb jelzett módon nem eszközözi, akkor a kifizetetlen jelzálogos adósságokat a román állam egyenlíti ki ugyancsak a már említett módon, vagyis háromnegyed részben készpénzben és leiben, egynegyed részben pedig az itteni állampolgárok birtokában levő kötvények és címletek visszaszolgáltatása útján, a hitelező pedig a köveletését a román államra, vagy pedig a román állam által erre a célra kijelölt pénzintézetre engedményezi át és az itteni jelzálogadósok ezen pénzintézetnek válnak adósaivá, ugyanazon feltételek és kötelezettségek mellett, mint amelyek az eredeti kölcsönszerződésben kikötve lettek.

Ha ez egyezmény ezen rendelkezéseit vizsgáljuk, úgy azt látjuk, hogy a román adósok ra

alapos reményük lehet arra, hogy a hitelező pénzintézetekkel kedvező egyezséget köthetnek és azoktól még az egyezményben kikötöttnél is kedvezőbb feltételeket eszközölhetnek ki. A hitelező pénzintézeteknek ugyanis érdekükben fog állani az egyezés mielőbbi létrehozása, miután ellenében az egyezkedésre megszabott időtartam lejártáig kénytelenek lesznek követelésük kiegyenlítésére várakozni és mert ezen időpontban is kötelesek lesznek az egynegyed részében, a jelenleg aránytalanul kisebb értéket képviselő kötvényeknek régi koronaértékben beszámításával el fogadni.

Vizont az adósra nézve a hitelezőjével megkísérelendő egyezés sikeres, vagy sikertelen lefolytatása veszéllyel egyáltalán nem jár, mivel az egyezés létre nem jöttének és a tartozás vissza nem fizetésének egyetlen következménye az lesz, hogy a magyarországi hitelintézet helyett vagy a román állam, vagy pedig egy, az állam által kijelölt pénzintézet válik hitelezőjévé és vele szemben ugyanazokat a jogokat gyakorolja, mint amely jogokat eredeti hitelezője is már élvezett. Arra tekintettel pedig, hogy ezen régi korona tartozások négy és fél, öt százalékos évi kamattal, köztéssel mellett vannak kihitelezve, amely kamattételekben egyben az évi törlesztési részletek is benne foglaltnak, holott jelenleg a kihitelezések esetleg csak havi 5 százalékos kamatozással törénnek, tehát igen terméshes, hogy igen sok háztulajdonos adós, aki felesleges pénz felett nem rendelkezik, továbbra is fenn fogja tartani az olcsó kamatozású törlesztéses kölcsönt és eredetileg elvállalt kötelezettségeit új hitelezőjével szemben fogja teljesíteni. Ez esetben azonban az a előnyt, amelyet a tartozás egynegyed részének a román állampolgárok birtokában levő jelzálogkötvények vagy címletek visszaszolgáltatása útján élvezett volna, nem az adós, hanem a fizetést helyette teljesítő román állam fogja élvezni.

KEPES ELEK
orvosi kötáserős, Sas-passa 20. szám
Saját készítményű **SÉRVKÖTŐK, HÁSKÖTŐK,**
speciális kötáserők, női és férfi övzáserők

Mindennemű
uri és női fehérneművarrást,
gépi gomblyuk-
kötést, endlizést, **legolcsóbban vállal**
„Hercules” fehérnemű szalon
Victoria (Kolozsvári)-u. 1. — Telefon 698.

Zsoldos tanintézet
Budapest, VII. Dohány-utca 84. szám alatt.

a legjobban készítt elő középiskolai magánvizsgákra.
Kivaoatos és magyarázatos **tananyag** megrendelhető

Olcsó cipők!

A „DERBY” Cipőgyár R. T. már csak
rövid ideig

fogja cipőgyártmányait szabott, gyári áraiból

15%-os árengedménnyel árusítani.

„DERBY” CIPŐÜZLETEK:

I. Bulev. Regele Ferdinand 2. sz. II. Str. Avram Iancu (Kossuth-u.) 5.
Bazár-épület Gyárépület
III. Nicolae Iorga (Zöldfa-utca) 7. szám.

Kötött szövéttá harisnya és keztyű nagy raktár Cziller Imre nagyáruház

Gyermekek harisnyák már — 20 leitől
Női kötött harisnyák — 30
Flor harisnya — 75
Muszlin harisnya — 70
Cérna muszlin harisnya — 95
Selyem fátol harisnya — 125
Férfi socknik — 20

Divat keztyűk, kötött kabátok, gyermek
terek nagy választékban.

Olcsó szabott árak!

— Eladás nagyban és kicsinyben
Osztályvezető: **Kertész Dezső**

H Ha elegánsan
akar öltözködni, keresse fel
HERSKOVIT
elsőrangú úri szabó üzletét, Str. Gen. Mosola (Mezey Mihály)

NAGYKARÁCSONYI KIARUSITÁS
KLEIN ékszeráruház

Str. Avram Iancu (Kossuth-u.) 4. sz.
14 karátos aranyórák pecsétgyűrűk 180 Lei
Jegygyűrűk 350 Lei
Karkötők 400 Lei
Gyémánt gyűrűk 400 Lei
Kar arany-órák 950 Lei
Férfi arany-órák 3600 Lei
Nyak láncok 350 Lei
Brillians gyűrűk 800 Lei
Ezüst cigaretta tárca 800 Lei
Nickel órák 190 Lei
Modern szemüvegekből és Lorgonokból
Kérem a kirakati árakat figyelemmel kísé

Karácsonyra!

Női, férfi- és gyermekharisnyák, keztyűk,
fehérneműk, esőernyők, szüret
zsebkendők, selyemsálak, nyakker
óriási választékban

Szenszki Miklósnál, Sas-passa

Luca P. Niculescu fiókja

Oradea-Mare, Bulev. Regele Ferdinand 11. sz. alatt tisztelt vevőinek tudomására hozza, hogy novem
hó 15-étől kezdve rövid időre összes áruinak árait mélyen leszállította. **IGAZGATÓSÁG**

A Kereskedelmi Csarnok egy évi munkája

Gazdasági krízis és a kereskedelmi érdekképviselések — Fried János dr főtitkár jelentése

Mit csüörtörtökön tartja meg a Kereskedelmi Csarnok éves közgyűlését, melyet a választások előzőtt meg. Fried János dr, a Csarnok elnöke tartotta meg itt tartalmat, egész társaság kitévő összefoglaló jelentését. Ebből az alábbi közöljük:

Gazdasági krízis, amely az év kezdete óta minden emelkedőben volt, a kereskedelemnek és a pénzhitelek felmondása által súlyos károkat okozott, másrészt azt a helyzetet teremtő, hogy a megfentartott hitelek utáni kassza jutaléktáblák olyan magasak voltak, hogy a külföldön is kiélesedett konkurencia következtében az árak eladási árába be nem voltak számoltak. A feszült gazdasági helyzet következtében a vállalkozások gondok bénító hatással voltak a kereskedelmi érdekképviselői szervek működésére. Erre az évi folyó évben fokozott szükség lett volna, hiszen a kereskedelemre még mindig megfentartott teherként nehezedett rá az érvényesítés alatt álló spekulatív és az üzlethelyiségeknek mindmennyig még megoldatlan problémái.

A spekulatív törvény.

Legkezdve az arra illetékes faktorok előtt az arra igénybevehető módon a spekulatív törvényt megfogalmazni s ennek tudható be, hogy a helyi viszonylatunkban a spekulatív törvény kiadását csak kevésbé ismertük meg, és hogy belátással való hatóságaink csak az az esetekben jártak el, amikor hozzájuk érte a törvény.

A városokban a legtöbb időben is érte a törvényt a spekulatív törvényt. A minisztérium azonban ígéretet tett arra, hogy a spekulatív törvény hatályon kívül helyezi, ezen ígéretet azonban nem váltotta s épp ezért a jövőben is részt veszünk minden, a törvény hatályon kívül helyezését sürgető akcióban mindaddig, amíg a kereskedelmi spekulatív törvény szemelében lévő egyenítő béreget magáról le nem mossza.

A lakbértörvény.

Különösen igen erős akciókat fejtettünk ki abban nyban, hogy a lakbértörvény védje meg a törvényt az üzlethelyiségek bérleti jogviszonyait a törvény által emelését.

A törvényben a tárgyan az összes erdélyi és bánati kereskedelmi érdekképviselők a Csarnokban tartottak nagygyűlést, amelynek határozatát a Csarnok is megfogadta. A Csarnok is résztvevő azon külföldi, amely a kereskedelem érdekeinek bizonyságára a lakbértörvény javaslatát szerkesztette és benyújtó igazságügyminiszter elé járult. A kereskedelmi érdekképviselők ezen együttműködésük teljes vereséggel járt. Ez a vereség főleg tudható be, hogy a lakbértörvény tárgya a Csarnoknál a parlamentben egyetlen egy felszólalással történt a kereskedelmi osztály érdekében. A lakbértörvény életbe léptetése után akciókat arra írt, hogy a törvény szigorú alkalmazásának katasztrofális következményei a lehetőség elháríttassanak. Helyi viszonylatban elsősorban a saját útján igyekeztünk a háztulajdonosok elátlására bírni, ami az esetek nagy számában nem sikerült. Ezt követően a háztulajdonosok szervezését megállapodást létesítettünk a vitás kérdések elválasztására egy vegyes választott bíróság által. Ennek a nagy elkeseredésnek vizsgálatára, a kereskedelemben a lakbértörvény szövegének módosításra való kerülése után felfakadt, úgy az ügy, mint a kereskedelemügyi miniszter azóta állandóan sürgető kereskedelmi érdekképviselőnek megígérte, a „Vadul Commercial” életbe lépését. A „Vadul Commercial” érdekében a kereskedelmi érdekképviselők legutóbb Temesvárt ülést tartottak, amelyen a tárgyan előadja a Csarnok titkára volt. Ezen előadás kimutatta az alapul vehető francia törvény szerint a kereskedelemre néző vérsértés lakbértörvényének lenne, hanem ennél sokkal több és pedig kereskedői munka értékelésének törvénye.

Inzolvenciák és a Hitelezők Védegylete.

A gazdasági krízis természetesen hozza magával a kereskedelmi érdekképviselők s a kereskedelemre néző legszomorubbját: a fizetésképtelenségi eseteket.

Az inzolvenciák, amelyek mindaddig csak igen kis számban merültek fel, a Csarnok hitelezői érdekképviselői alakjában igyekezett a hitelezői érdekeket biztosítani, ami az eléje kerülő esetekben sikerült is.

Ujabbban mindinkább sürgőssé válik a Hitelezői Védegylet megalapítása annál is inkább, mert piacunknak parallel érdekeit temesvári és aradi nagykereskedelemtől már megalakított Hitelezői védegyletek képviselik.

Bár az egységesített adótörvények végrehajtása kétségtelenül szelidült annak kereskedelem ellenes kommentálása tekintetében, mégis számtalan esetben kellett interválniunk a mértéktelen adóigényekkel megterhelte kereskedő érdekekben.

Mintthogy pedig a pénzügyi hatóságok eme most említett intervenciók alkalmával soha el nem hallgatott invektívákkal szemben magatartásukat azzal indokolták, hogy a védelmünkbe vett kereskedő adóigye az előírásnak megfelelően előkészítve nem volt, amely esetben a végrehajtási utasítás szerint a maximális javaslatot kell proponálni, megfontolás tárgyát képezi részünkről az a kérdés, vajon szükséges lenne-e a titkári hivatal működését arra is kiterjeszteni, hogy tagjainknak adóügyeikben nemcsak a már felmerült sérelem esetén, hanem preventív az előkészítés stádiumában felvilágosítással szolgáljon.

Szakcsoportok ujjaszervezése.

E helyütt említjük meg, hogy fokozódó szükségét érezzük a szakcsoportok ujjbéli megszervezésének és megerősítésének.

Mindazon akciókból, amelyeket a kereskedelmi érdekképviselők együttesen folytatnak, megállapítható az a megkülönböztetett megbecsülés, amely a többi kereskedelmi érdekképviselők a Csarnok iránt viseltetnek, amelynek kifejezéséül a Csarnok rendszerint a vezető szerepre van kijelölve.

A víz- és csatornadijak leszállítása.

Annak illusztrálására, hogy működésünk céljára való berendezkedés meg fogja hozni a kívánt eredményt, rámutatunk a víz- és csatornázási díj leszállítása érdekében folytatott akcióink eddigi eredményére. Már évek óta kétségtelen volt az az igazságtalanság, hogy a kereskedelem aránytalanul nagy víz- és csatornázási díjjal van megterhelve. A folyó évben kifejtett akciónk eredményeképpen a városi vízmű igazgatósága kénytelen volt a Kereskedelmi Csarnok érveit előtt deferálni azzal, hogy az üzletberek utáni díjakat, habár még nem jogerős határozattal, leszállította.

A mintavásár és akciók.

E helyen említjük meg még azon tevékenységünket is, hogy folyó évi szeptember havában minden várokozón felül sikerült mintavásárt rendeztünk. Ezen siker folytán a jövőben is fogunk hasonló mintavásárokat rendezni.

Allandóan ébren tartottuk a nagyváradi kereskedelemnek a vámszabadraktár, az árutörsz és az állandó választott bíróság engedélyezésére irányuló kívánságait s minden alkalmat felhasználunk arra, hogy a kormány minél előbb teljesítse a város mellőzhetetlen követelményeit.

Mintthogy a kormány az ipari vonatkozású törvények javaslatát a parlamenthez már benyújtotta, legközelebb sor kerül a kereskedelmi törvény egységesítésére és a kereskedelmi vonatkozású törvények javaslatára.

E tekintetben a kereskedelmi érdekképviselők elhatározás befolyást gyakorolhatnak a javaslatok szemelére és szövetségére, ha kereskedelmi egyesületeink valósággal teljesítik az itt rájuk várakozó feladatokat az egzisztenciális kérdéseknek kongresszusokon és a sajtóban leendő megvitatása által.

Erre való tekintettel is, de különösen azért, mert a Csarnok tagjainak nagy száma, az elintézendő kérdések mennyisége és fontossága következtében megkívánta azt, hogy a titkári hivatal állandó hivatali működést fejtson ki és a tagoknak rendelkezésére álljon. Ennek megfelelőleg a titkári hivatal már be is van szervezve.

Megjegyezzük még, hogy a Csarnok a nagyváradi törvényszéktől a jogi személyiségekről vezetett jegyzékbe bejegyzést nyert s így teljes joggal fel van ruházva.

Podmaniczky Béla özvegye trafikosné Budapesten

Valamikor nagy szenzáció volt Nagyváradon báró Podmaniczky Béla házassága egy ismert bécsi színésznővel. A fiatal pár csöndesen meghúzódva itt élt Nagyváradon, míg nem Podmaniczky Bélát ki nem ragadta a világháború. A harcok hősi halált halt.

Özvegyének most trafikja van Budapesten. A Sip-utca 1. szám alatt — a Rákóczi-ut mellett — van a bárónő trafikja. Alig két méter széles kis bolt, három vendőnél több nem is igen fér be egyszerre. Hat trafik van a közelben és így nem csoda, ha a méltóságos asszony nem jól megy. Panaszodik is egy kicsit, halkan, csöndesen.

— Kint lakom Kőbányán az állami házakban, de mindennap hétkor itt vagyok már nyitni, pedig nem érdemes, higgye el. Békekoronára átszámít annyit keresek havonta, mint amennyit békében egy szeri feléptidijul kaptam.

A bárónő színésznő volt ugyanis, leánykorában a császárváros ünnepelt szépségei közé tartozott, akiért a háború előtti Bécs aranyifjúsága lelkesedett.

— Bleibtreu Hedvignek, a Burg-Színház művésznőjének voltam tanítványa. Bleibtreu nagyon szeretett és fényes, nagy jövőt jósolt. Ugy látszott jóslata beteljesedésben volt, mert az iskola elvégzése után első berlini szerződéséből rögtön a Jarno igazgatása alatt Josefstadter-Theaterhez kerültem drámai szendének. Hansi Niese, Max Pallenberg és Jarno voltak ott a partnereim. És nézze, akkor voltak sikerem is.

Ujságkivágásokat mutat a bárónő. Kritikákat, Strindberg, Shaw, Wedekind-től a francia vígjátékokig mindenben fellépett.

Káti Krenn-nek hívták leánykorában és a kritikások dicsérték egy megjelenését, eleganciáját, mint közvetlen kedves játékát. „Charmant” írt róla Felix Salten a „Die Zeit”-ben és ez a francia szó fejezi ki talán legjobban a bárónő egyéniségét.

— Jarnótól a Volkstheaterhez kerültem. Ott ismert meg báró Podmaniczky Béla, unokaöccse Podmaniczky Frigyes bárónak, a régi Budapest egyik legnépszerűbb alakjának. Nagyon megszerettük egymást, én otthagytam a színpadot, ő a katonaságot. Testőr volt az uram, a király mellett teljesített szolgálatot. Azután jött a háború. Az uram bevonult és a háború utolsó évében hősi halált halt.

Sikerült ezt a kis trafikot megkapnom, de ez bizony nem úgy megy, ahogy vártam. Most ígérnek egy jobbat a Belvárosban, talán megkapom.

Bejön valaki, tíz magyar cigarettát kér. A bárónő reménykedve mondja:

— A Belvárosban talán a drágább cigaretták is elfognak majd... Itt csak a magyarnak és a királynak van kletje.

t. p.

HOCIPŐ és KALUCSNI
legjobb minőségben
REICHARD DEZSO
cégnél kapható.

ESŐERNYŐ legolcsóbb a készítőnél
RÖSENBERG
TESTVÉREK
N. Iorga (Zöldfa-utca) 8. — Behúzás gyorsan készül

igmándi kúrák otthon. 4000 év előtti korszakba vezethető vissza az Igmándi keserűvíz képződésének és hatékony alkotórészeinek összeérési folyamata a földgyomrában, (felfedezte Schmidhauer A. 1863. évben) s mint ilyen a gyomor-, bél- s egyéb belső betegségeknek páratlan természetes gyógyszer. Rendszeres adag reggeli és esti felvételre. Az IGMÁNDI nem tévesztendő össze másfajta keserűvizekkel.

Készül Erdély irodalom-történelme

Talán semmiben sem egyeztek meg az impériumváltozás óta lezajlott évek alatt az erdélyi kultúra munkásai olyan egyhangulag, mint abban az óhajtatásban, mely egyre hangosabban követelte a kikiérdekeken felülemelkedő, kíméleti szempontoktól önállósult, elfogulatlan kritikát. Tudunk róla, hogy a külön tagozódás erupciójában nem egy izzó és lángoló tehetség-meteor sistergett külön egységgé, hogy vannak közöttünk jövőtől és elhivatottságtól terhes lelkek, de bontakozásuk és kialakulásuk pontos tükörképét seholse láthattuk. Hiányzott az átnézetesség, a rendszer, öt év kulturmunkájának hű és konturos fényképfelvétele.

Csak a legutóbbi év folyamán történt néhány kezdeményező lépés a hiány pótlására. Ma már van kritikái szemlének, melynek dicsérendő célja munkája azonban még korántsem zavarlatlan. Kritikus és bíráltak túlközel élnek egymáshoz, túlságosan sok az érzékenységi szál, a személyi reláció köztük ahhoz, hogy az őszinte szó ne érjen testközelségben és egyénenként föl ne szisszentsen. Mondjuk ki nyíltan: a kritika, mint műfaj, maga is ösvényt tapos és helyezkedik.

A főlebbviteli fórum készülében. A régóta várt hiánypótlás, Erdély kulturális harcainak nagybírája, rövidesen megjelenik. Ez a nagybíró az első Erdélyi Irodalomtörténet, mely már készen, leszűrve, a történelem fölülről néző pártatlanságával állapítja meg az elért eredményeket és visszamenőleg tárja föl azokat a reális értékeket, melyek a forrongásból tűzálló keményen kikerültek.

A nagy mű szerzője dr. Kristóf György, a kolozsvári tudományegyetem magyar-nyelv és irodalom professzora. Olyan márka tehát, mely eleve megajánlást és bizalmat követel azírásban, hogy teljes mértékben átérzi munkája felelősségét és a legtisztább tudományos szempontok vezetik ott, ahol a vonalat meghuzzza.

Kristóf professzor készülő, súlyos értékű műve nem pusztán elméleti fejtegetés az erdélyi magyar irodalom jelleméről. Az elméleti tanulmányok mellett Erdély több régi írójának és költőjének munkásságáról írt esszékkel igazolja saját feltevéseit. Ennek lényege az, hogy mint a múltakban sem voltak külön erdélyi írók és külön erdélyi irodalom, úgy a jövőben is, az egészséges kulturális fejlődés útján maradván: nem lehet külön erdélyi irodalmat művelni, hanem csupán egyetemleges magyar irodalmat, mely oszthatatlan kulturális egység marad, de ránk nézve egyetlenség kérdése is. Nem az a fő, hogy legyen erdélyi irodalom, hanem az, hogy a romániai magyar írók valóban művészi irodalmat írjanak.

Ebből a szempontból az illusztris professzor átvizsgálja a jelen idők lírikusainak és széppróza-művelőinek műveit, és azokkal az újabb föltűnt egyéniségekkel, akiket szigorú, de föltétlen tárgyilagossá és kizárólag magasabb szempontokat követő kritikája valódi íróknak ítél: beható részletességgel foglalkozik. Jellemzi jelen irodalmunk erőnyeit és fogyatékoságait általában, ezenkívül több időszerű magyar közművelődési problémát is fölvet, jelezve a megoldás helyes szempontjait.

Kristóf professzor a magyar irodalomtörténet írásnak olyan kiváló értékű egyénisége, hogy tudományos működésének méltatására igazán nincs szükség. Csak legutóbb megjelent kötete, a „Petőfi és Madách-anulmányok” is elegendő lennének ahhoz, hogy nevének a kulturális történelem díszes és egésznapot biztosítsanak. Nem kisebb érdem volt az a vállalkozás, mellyel „Erdélyi Leleke” címen az ittélő magyar írók műveiből igényes ízléssel egy kötetnyi munkát a berlini Völggenbreiter-Verlag kiadásában megjelentetett.

Most készülő nagy műve e hó 15-én jelenik meg a könyvpiacon, a kolozsvári Minerva műintézet gondos és méltó kiadásában. Minthogy a mű korlátozott példányszámban jelenik meg és iránta oly

nagy érdeklődés nyilvánul, hogy a bolti árusításra szánt példányok előreláthatólag az első napokban kifogynak, ezért a nyomdai műintézet elővételben jegyzi össze azokat a jelentkezőket, akik a munkát megszerezni óhajtják. A nagyterjedelmű és nagybecsű munka elővételi ára 100 lei, bolti ára pedig 130 lei.

Elővételi igények levelezőlapon való bejelentését a Nagyvárad kiadóhivatala is elfogad és továbbítja.

Megkezdődött a nagy

karácsonyi vásár

MOLNÁRNÁL

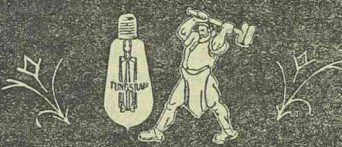
Bulv. Regele Ferdinand
(Rákóczi-ut) 9. sz. alatt

hol uri divat, kötött-
és szövött árak a

legolcsóbban

beszerezhetők

NAGYÜZEMEK TUNGSRAM ÉGŐVEL VILAGITANAK



A LEGGAZDASÁGOSABB IZZÓLÁMPA!!

Alkalmi karácsonyi vásár!

Mélyen leszállított árak, amíg a készlet tart, valódi angol női és férfi télikabát és ruhák.

szövetekben

december 24-ig. — Kivételes alkalom a karácsonyi ünnepekre.

Spiegel és Oláry

Calea Regele Ferdinand (Rákóczi-ut) No. 7.

Figyelem

Valódi francia fehérnemű

csipkék, himzések

Legújabb divatu himzett ruhadíszek, szallagok, harisnyák, keztük, schallak, férfi és női fehérneműk

gyermek szvetterek és a legfinomabb férfi és női zsebkendők, Nyakkendő és divat gombok. Állandó olcsó árban. **LONDON** Reg. Ferdinand Rákóczi-ut 10.

Karácsony reklám ára

Csak december hónapban

LINOLEUM

Haas Lipó

GYÁRI FŐRAKTÁRÁB

Románia legnagyobb linoleum, viasz, gummi áru, gummi kabátok, szőnyeg különlegességek szaküz

Oradea-Mare,

Bulevard Regele Ferdinand No.

Raktárak:

Oluj. Str. Universitații 1.

Timișoara, Str. Regele Ferdinand

	eddig Lei
Prima futószőnyeg gyönyörű mintákban	115
Prima futószőnyeg gyönyörű mintákban	125
Gyökér futószőnyeg legerősebb 90 cm. széles mtr.	200
Hencser takaró	1750
Ágy elé való bevészett szőnyeg	170
Viaszos vászon asztalterítő 60x110	95
Viaszos vászon asztalterítő 80x110	140
Konyha garnitúra asztal, kredenz, székiakaró komplett	266
Linoleum futószőnyeg legjobb minőségben beleégett mintával 70 cm. széles	200
Linoleum futószőnyeg legjobb minőségben beleégett mintával 90 és 200 cm. széles	270 540
Ajtó és mosdó elé való Linoleum egy színű barna, zöld, vagy tera kotta	212
Linoleum helyiségek bevonásához 2 mtr széles négyzetmtrként	302
Linoleum ebédőszőnyeg	800
Ebédő szőnyeg kétoldalt használható	1060
Bőrvásznak kárpitosok és kocsigártók részére	135
Felöltőszőnyeg gummi kabát elegáns fazonokban	1000

Ezenkívül nagy választék a legjobb minőségű hócipő, szőnyeg és tornacipőkben, lábtörölők, faliszőnyegek, iskolatáskák, lemosható gallérkezelőkben, mindenféle gummi árukban stb. stb.

Eladás

nagyban és kicsinyben

Goldstein Számi állampolgársága

Ahogy a világra jöttem
S állampolgár lett belőlem
En elkezdtem kiabálni,
Legszebb név a Goldstein Számi.

Szegény Gyöngyi Izsó, nyugodjék békében, szegény hirnőre tett szert ezzel a *liberális* újsággal. Akárhány vidéken csapta fel a hírlapos tollas kalpagját, megjelent a hűséges, nias közönség, hogy együtt énekelje a tömzsi kímussal:

Ahogy a világra jöttem
S állampolgár lett belőlem...

...tudta akkor még, hogy a születés vajmi éves előjog ahhoz, hogy valaki polgár lehessen és háromáru koronát himezhessenek az ő féhérműbe. Őt, hét-, kilencáru koronák, azok igen, azok jelentettek valamit. Bár a három ártól az ötig nem volt olyan nehéz az... Egy jó, kiadós választás, ahol negyven-

...ezrezer koronát önzetlen, hazafias célokból... a pártkasszába, megtette. Megtette az... és megtette az önzetlen hazafit ypszilonos... embernek. De olcsóbban is be lehetett vásárolni azt az ypszilont, aki olyan nagyon énekel rá. Nem volt valódi, double, mint a svájci manó, amit hat koronáért kínáltak az újság... hirdetések bő választékban és a legjobb... azonban. Ötven krajcárért adták és Goldstein... polgárrá tették a fazonokban: Gerendásy vagy... teltérth. Gedő, esetleg így is írhatta Gedeő, hogy a szemérmesebb nyó-vel, hogy egy bi... nyaltalan i jóhessen a név után: Goványi. Egy Goványi lehet ősnemes is, nemde-bár?

Goldstein Számival tegnap újra találkozom. Az állampolgársági hivatal folyosóján, egy tömeg közé furakodott, egy kissé öregbölt, görnyedt, borostás. Mindez kúlsóleg azt... szított bizonyítani, hogy Goldstein-Gerő tui... bította a — születés stádiumán. Ahhoz, hogy megszületett, tehát nem férhetett kétség. Az állampolgárságához azonban igen.

— Szerkesztő ur — szólított meg a nyüzsgő töltőben a zord idegen, nem ismer meg. En vagyok a Goldstein Számi.

— Ugy? — Van szerencsém. Mivel állatok szolgálatára.

Sikerült átprotezsálni a fenyegetően zugó tömegben. Dr Borbély, aki még emlékezett Goldstein Számi fénykorára, a körülbényekhez képest szívesen állott rendelkezésére.

— Csak röviden, röviden, — szólott az állampolgárság elsajátítási művészetének hallgatag szavu titoknok.

— Rövid lesznek, az élet is olyan rövid, minek bíljuk egymást, választotta régi ismerőm a Goldstein Számi, aki úgy látszik a komikum teréről átsapott a filozófia mezejére. In kérem Máramarosziget mellett születtem és szén. Születésem után Szigeten jártam a ché-berbe, ott is lettem kereskedő. Viszont Máté-zalkán nőttem, két gyermekem ott született és nyolc év óta lakom Nagyváradon. Hát nem vagyok én egy állampolgár?

— Adjon be egy kérvényt — volt a tömör válasz, amely adatait feltünteti. Cseh-szlovákiaiban született, Magyarországon nőttem, két gyermeke magyarországi születéstől és Szigetről biltözött ide.

Goldstein Számi kitámolygott.

— Szerkesztő ur, — szólit esdeklőn, le-nyen szíves igazítsa ki a verset. „Ha már a világra jöttem. Eppen mostanában kellett enek megtörténnie“. Ez nem klappol. Ugy csi-álja, hogy a végén rimeljen, mint az előző versben. Ugy mint régen, amikor még minden klappolt.

(bárd.)

A CSARNOK SZILVESZTER- ESTÉLYE

Kiemelték a sirból Szücs Samu holttestét

Mezőtelegd, december 13. (A Nagyvárad kiküldött munkatársától.) Tíz napi nyugodalmas pihenés után tegnap délután kiemelték az anyaföldből Szücs Samu mezőtelegi gyógyszerész holttestét. A kicsi falu lakossága nagy részvétel tárgyalja halálát, melyben tragédiát lát és boncolgatják az utóbbi napok eseményeit.

Nincs olyan ember Telegden, aki ne vádolná Szücs Sámuel hozzátartozóit. Most sorrendbe szedjük a Telegden halottakat és dacára annak, hogy nagyon súlyos vallomások, nyilvánosságra bocsájtjuk

A végzetes végrendelet

Krainik Teodor községi főjegyző a következőket mondotta:

— 19-én délután 6 óra után eljött hozzám Szücs veje, Vinnai Béla gyógyszerész, hogy Szücs hivat engem. Azonnal odasiettem, Szücsöt a szobában találtam sétálva. Már akkor belekezdett végrendelete fogalmazásába, de az alakissággal nem volt tisztába, azért hivatott engem. Megmagyaráztam azt és visszamentem két tanuért. A végrendeletet előttünk aláírta, borítékba tette. Mi ezután eljöttünk. Pár nap múlva Szücs felesége megkért, hogy Halász közjegyzőt azonnal hívassam ki. Halász automobilon ki is jött. Az okirat elkészítésénél jelen voltam,

de amikor aláírásra került volna a sor, olyan gyenge lett, hogy nem tudta aláírni.

Azt is én és Grünbaum dr irtuk alá.

— Tudok én is a faluban terjedő pletykákról. Mi igaz, mi nem, azt nem tudom. Azt tudom, hogy háziorvosát, dr Grünbaum Józsefet és vejét kérte az utolsó napokban, mérgezzék őt meg, mert nem bírja a szenvedést.

Az elhunyt egyik jó barátja, tekintélyes mezőtelegi úr a következő dolgot mondta:

— Nem igaz az, hogy Balogh Tihamér berettyóújfalui földbirtokos visszakövetelte volna az utolsó napokban Szücsnek kölcsön adott 30 ezer lejt és ezzel anyagi romlásba kergette volna. Akárki is mondta ezt, nem igaz.

— Jól tudom, hogy nagyon súlyos dolgok azok, amelyeket itt önnek elmondok, vállalom is érte a felelősséget és eskü alatt hajlandó vagyok azt bármilyen bíróság előtt megismételni, hogy nevem publikálását nem kérem, annak oka van.

Komlóssy Józsefné urasszony nál vannak iratok, amelyekből 10—15 éve visszamenőleg előrevetődik Szücs Samu tragédiája. Informátorunk elmondotta, hogy milyen átkakra gondol, de ez nem közölhető a nyilvánossággal, annyira családi jellegű.

— En nem jártam az utóbbi időben Szücs Samu házához, mert feleségével összetűzésem volt. Annál többet járt azonban ő az én házamhoz. Mindig panaszkodott családi életéről és olyan megrázó

részleteket mesélt, hogy a szívem majd megszakadt. A közte és felesége között levő viszonyra csak egy pár példát hozok fel: 1924 október 1-én repatriálni akart Szücs Magyarországra. Feleségét a repatriálási iratokból mindenütt kihagyta és kérdésemre elmondta, hogy egyedül akar Magyarországra menni.

— Halála előtt pár nappal Komlóssy Józsefné aláírással levelet kapott Nagyváradról, amelyben Komlóssyné kitagadja a familiából botrányos viselkedéséért és kijelenti a levélben, hogy összes testvéreire nézve megszűnt élni. Testileg és lelkeleg megtörte ez és akkor határozta el, hogy végrendeletét megváltoztatja és mindent a feleségére hagy. Akkor már betegesen feküdt.

— Honnan ment be a közvéleménybe, kérdezzük, hogy Szücs Samut megmérgezték?

— Láttuk rajta, hogy szenved, mondta mindenkinek, hogy milyen szerencsétlen családi életet él, azonkívül az utóbbi időben súlyos belbajról panaszkodott. Hozzánaponta jönnek emberek és új részleteket mesélnek Szücs tragédiájáról. En főjegyzem nevüket és majd a vizsgálóbizottság előtt fogják megismételni vallomásukat.

Szombaton délután két órakor dr Palánky Kálmán vizsgálóbíró, Orbán Mihály jegyző, dr Filip Aurél és Grünbaum József dr orvosok jelenlétében felbontották Szücs Samu sirját. A temetőben körülbelül 300 ember gyűlt össze, hogy jelen legyenek a boncolásnál. Amikor leemelik a diszes fakoporsó tetejét, teljesen elváltozva előttünk fekszik Szücs Samu hullája. A koporsót, amelybe fektették, kicsi volt. Összezsugorodva fekszik a hatalmas természetű ember. A két orvos azonnal hozzá kezd a boncoláshoz. A hullárcs el van törzülve és amikor letépi testéről a Ferenc József kabátot, látszik, hogy teste hullatoltokkal van tele. Előrehaladott feloszlást állapítottak meg az orvosok.

Felvágják a domboru mellkast, mely egyszerre behorpadt. Kivették a máját, epehólyagot, a lépét, vastag és vékony belekből egy darabot, palackokba téve, Bukarestbe szállítják, ahol a vegyészeti intézet fogja megállapítani, hogy természetes halállal mult-e ki Szücs Sámuel, vagy sem.

A boncolással odagyűlt asszonyok közül az egyik megszólalt. Özvegy Franc Ferencné, hadiözvegy, három gyermek anyja:

— Nem volt a nagyságos úrnál jobb ember az egész világon. Mindig a szegényekkel tartott, mindnyájunknak jót tett.

— Amikor az árvíz volt — mondja egy cigányasszony — mindig adott kenyeret nekünk, a cigányságnak nem volt még egy olyan jó embere Telegden, mint a patikárius úr. Előember volt e kérem...

Szücs Samu familiájából senki nem volt kint a boncolásnál.

Egy óra múlva Szücs Sámuel holtteste

APOLLÓ MOZGÓ

December 14, 15, 16-án

Vasárnap, hétfő, kedd

Broadway csalogány

Amerikai társadalmi dráma 6 nagy felv.-ban

A főszerepben: Doris Kenyon, Harrison Ford és Savel Shermann.

A vasárnap délutáni 3 óras előadás mérsékelt helyáru.

Kedvezményes bérletjegyek a pénztár irodáiban kaphatók.

Báli és estélyi cipők Weisz Jenő cipőáruházában

nagy választékban kapható Oradea-Mare—Nagyvárad, Str. Nicolae Iorga (Zöldfa-u.) 8.

Sajátgyártmányu brocát- és selyemcipők 24 óra alatt készülnek

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

ujból a földre kerül, alig pár lépésnyire Besszer Hugó telegdi katolikus pap halt-
teste mellé, a zúsmarás fákkal körülve-
zett telegdi temetőbe...

Nyilatkozott Szücs Samu özvegye is, aki elmondta, hogy 1909-ben ment nőül Szücs Samuhoz és tekintélyes vagyonot hozott a házhoz, melynek ma már csak roncsai vannak meg. Még ma sem tudja, mire költötte néhai férje a pénzt, mert csak a gyógyszerár eladásából folyt be egy millió lei. A gyógyszerár eladását — úgy mond az özvegy — Komlóssyné farszírozta, akivel az utóbbi időben rossz viszonyban voltam.

Telegden történt valami. A vizsgálatnak kell majd kideríteni, hogy falusi öregasszonyok pletykája, vagy pedig komoly valóság az, ami fölizgatta a telegdi lelki-világát.

Biró György.

Az Orsolyazárda iparművészeti kiállítása

Ma délelőtt fél tizenkét órákor nyílik meg kedves és intim ünnepély keretében az Orsolyazárda iparművészeti tanfolyama. Ez a tanfolyam folyó évi szeptember hónapban nyílt és létesítése úgy az ipari termelés fellendítésére, mint a társadalmi eltulajdonosok folytán előállt munkanélküliség csökkentésére rendkívül hatékonyan igérkezik.

A kezdeményezés érdeme dr. Bánáss László intézeti igazgatóé, aki az Orsolyazárda korábbi kézimunka tanfolyamát fáradszaktalan buzgalommal és páratlan energiával építette ki olyan magas iparművészeti színvonalon állóra, mint mely a legkényesebb igényeknek és legválogatosabb ízlésnek is mindenben megfelel. A kitűnő igazgató a tanfolyamok bevezetése és létesítése előtt éveket szentelt a különböző, szakmába vágó kérdések tanulmányozására, bőszes tapasztalatokat gyűjtött számos hasonló célú külföldi műintézet megtekintése által.

A tanfolyam gyakorlati vezetése Hedrich Janka külföldi iparművészeti feladatra, melyet a legteljesebb eredménnyel oldott meg. Felügyelete mellett a negyedévi kurzus alatt a növendékek olyan precíz, finom művészeti munkát végeztek, melyek nemcsak a helyi, de az egész romániai piacon is előkelő helyet biztosítanak a további tanfolyamok produktumainak.

Az egyes kiállított tárgyak közül kétségtelenül mind figyelemreméltó, de első sorban megállásra készített a 14. és 1-es számú, nagy asztalközép. A 44. és 45. számú két perzsaszőnyeg a kiállított cikkek legértékesebbjei közé tartozik, a 4. számú antikvária, kétoldalt oviforma japánhimnisszel berakott lámpaernyővel együtt. Az 5. gyermekruháska színes rubrikálással díszelve, míg a 7. ízléses és ötletes kalap, báli ruha stb. díszek frappiroznak sokféleségükkel. A filémunkák, minuciózus gondattal készített gobelinek, tollöltéssel, perzsaszőnyeggel, somogyi vagdalásos himnisszel díszített munkák illúziója repkedik körül.

A kiállítás matól kezdve díjtalanul áll a látogató közönség rendelkezésére és olcsó áraival versenyen felül áll. A munkák nagyrésze rendelések után már a kiállítás megnyitása előtt elkelt, de a karácsonyi vásárlók számára a válogatásnak még mindig tág teret hagyott. A tanfolyam vezetősége rendeléseket prima anyagból, garancia mellett a jövőben is elvállal.

Dr Nasla és Hubert Etel
hangversenye
dec. 16-án
a Katolikus Körben
Jegyek a Hegedűs Hírlapirodában.

Belényesben döntöttek a földosztásról

Az összes egyházak földigényét kielégítették

Belényesben összesen nyolcszázötven katasztrális holdnyi területet sajátítottak ki a görög katolikus püspökség birtokából ezelőtt másfél esztendővel és a megyei agrárbizottság tegnap döntött a föld szétosztása iránt, tekintettel arra, hogy a járási agrárbizottság határozatát több oldalról megfélebezték.

A megyei bizottság első sorban is kielégítette az egyházak igényeit. A görög keleti eszperesség 32 holdat, a görög keleti második lelkész-kertület 20 holdat, a görög katolikus egyház 15 holdat és a római katolikus egyház 15 holdat kapott.

Elutasították a parasztlak felebbezését, amelyben fejenként 4 hold földet kértek és a 3 holdas eredeti határozatot hagyták érvényben.

A környékbeli Meziás, Fenes, Fizes és Petránykö községek igénylői 30—60 holdat kaptak a belényesi határból.

Rézkaragyűjtés — rézkarcvásár

A most megnyílt reprezentatív grafikai kiállításhoz

Európa nyugati országainak metropolisáiból mintegy évtizeddel ezelőtt indultak el újabb hódító utjukra a „művészi produkció fürge katonái” — ahogy a rézkarcot egy francia esztétikus elnevezte s ma már ott látjuk őket mindenütt, ahol az ember kultúra igaz megőrtője a művészeti kulturának.

Mi az oka a rézkarc csodás népszerűségének, mik azok a tényezők, amelyek a művészet megőrtőit előtérbe hozták és dédelgetetté tették ezeket a látszólag igénytelen lapokat? Hisz a rézkarcnak csaknem olyan büszke múltja van, mint a festésnek csaknem félszáz éves tradíció áll mögötte, amely a Rembrandtok, Dürreerek, Cranachok és a hozzá hasonló nagyok nevével ragyogóan illeszkedik a művészettörténelem lapjaiba.

Nem a művészeti divatok szeszélye, a véletlen hozta magával a rézkarc modern renaissanceát, akár egy általánosabb és mélyebb gyökerű művészet, kulturális vágyban és megértésben keresendő. A rézkarc jelentősége áttérkelődött a modern kultúra fogalmában és ismét visszakerült arra a nivóra, amelyen a századok folyamán már nem egyszer a festés fölébe került. Gondoljunk csak a XVIII. század franciaországi metszetek kultúrára.

A rézkarc diadalmasan vonult be a modern ember otthonába, ahol a múlt századokban már nem egyszer egyedül uralkodó volt. Rákerült az otthon falára, ahol jó hosszú szünet után (a XIX. század másik felében mostohagyermek volt a művészetnek) ismét visszaszerelte régi hivatását. Új, elszakított örömeit szerzett a szemnek és léleknek és magas frissességével és közvetlenségével s intim kiegészítője lett az otthon művészetének.

Am egy másik szempont is hozzájárult a rézkarc híhetetlen arányú elterjedésének és népszerűségének, a rézkarcvásár, amely faldísznek szánta a rézkarcot, kifejeztette a rézkarcgyűjtésnek egy másik, régi módját is. A nyugati államokban már évről évről vannak azok a rézkarcgyűjtők, akik az amatőr nemességével és megértésével szedik össze a különféle lapokat s mappákba gyűjtve teszik félre.

Ezek az amatőrök, akik horribilis összegeket áldoznak arra, hogy minden érdemesebb rézkarcot megszerezzenek gyűjteményeik számára, megírt óráik legnemesebb gyönyörűségének szánták ezeket a lapokat. Ez már a nemesebb gyűjtési szenvedély megnyilatkozása. Ebben már nincs semmi hivatkozás, fitogtatás — a léleknek, a művészeti gyönyörűségnek folyton megmegújuló niasza ez...

Az a reprezentatív grafikai kiállítás, mely páratlanul áll nem Nagyváradon, Erdélyben, de egész Romániában és diadalmas utját járta be a világ nyugati államainak fővárosaiban, természetesen páratlan sikert aratott tegnap a Helikonban történt megnyitáson. A termék megőrtő disztinyvált, előkelő közönség a legnagyobb csodálattal időzött: Váczary János, Rudnay Gyula, Munkácsy, Hermann Lipót, Kernstok Károly világmárkát jelentő grafikai mellett. Iványi Grünwald egyetlen rézkarcát csak ennek a kiállításnak vezetősége szerezte meg. De egy csapásra páratlan népszerűsége tette szert Gara Arnold, Kmetty, Aba-Novák, Simkócs Jenő, Zádor István, Krón Jenő pompás dolgai és a váradi grafikusok közül Mund és Kara Mihály dolgai tetszettek a közönségnek. Külön lapra tartoznak Uitz Bélának grandiozus dolgai és ezeknek kritikai ismertetésére még visszatérünk.

HEIMANN KERTBEN

bejárat a kapu alatti kupolánál, Bul. Regele Ferdinand (Rákóczi-ut) 3. szám alatti

ALKALMI ÜZLETEM OLCSÓ ELADÁSA

még két hétig tart, hogy a teljes raktáramat elárussam az árából

20%-ot leszámitottam

Legujabb olcsó árjegyzékem

Kabát szövete, gazdag színekben

velour, düfflin és posztó anyagból

Mtr. 150 200 250 300 500 700

Színes posztók, minden színárnyalatban Mtr. — — — — — 275

Csikozott aljkelmék, most

Mtr. 280 és 400

Legdivatosabb idény kockás szövetek Mtr. — — — — — 300 560

Kockás pamut kelme Mtr. 63 88

Színes mosó barchetek és flanelok

pazar színekben Mtr. 60 70 80 90

Eponge flanel, nagyszerű mosó 105

Plissé bársonyok, cégem reklámja

50 színben Mtr. — — — — — 110

Tennisflanel, nagyszerű mosó 32 36

Kabát plüchök

Mtr. 600 700 800 900 1100

Selyem brokát bélesek, még a készlet tart Mtr. — — — — — 275

Selyem marocain, minden színben

Mtr. 300 320

140 cm. színes cloth, minden színben

Mtr. 115

Fekete angol bársony 88 95 110

Flottir törülközők

45 75 98 100 110

Zefirek, ingekre Mtr. — — — — — 35

Batist chiffon Mtr. — — — — — 48 66 85

Pamut vászon Mtr. 31 36 40 50 66

Agynemű vászon Mtr. — — — — — 66 80

Alsólepedő vászon Mtr. — — — — — 145

Paplanlepedő vászon Mtr. 150 190

Cöpper, férfi alsó nadrágra Mtr. 62

Fehér cerna grenadin Mtr. — — — — — 84

Cloth paplan, drb. — — — — — 600

Férfi kész tenniss ingek, reklám ár

135

Férfi kész cöpper alsó nadrág

155 180

Nagyon sok újabb selyem

és szövet maradványok ha-

sonló olcsó árban kapható

BARNA JENŐ

DONSÁGOK

összabbították a zárórát Nagyváradon

az u tábornok, divízióparancsnok te, hogy a várad első osztályu az hétköznapiakon éjfélt utáni 2 szombat, vasárnap és ünnepnapi- eg éjfélt után 4 óráig zárórareg- bitást kérhessenek.

é nem látott érdeklődés

dr Nasta drámai hőstenor és Etel soprán énekesnő december hangversenyét. A két kiváló énekes kerek után látogatói el Nagyvá- ra egyetlen estén megszerze- szaz itteni közönség hódoló elisme- eddigi hangverseny-repertoárt ér- és érték tekintetében messze fe- műsört állítottak össze ez alk- dván azt, hogy Nagyvárad zene- alikuma az eredetiséget mindig te, sőt meg is kívánja. A régi és nodalom legjobb számai fognak ei dr Nasta és Huberth Etel kon- mely a jelek szerint, egyike lesz hangversenyszerep legkiemelke- ményeinak. A Katolikus Körben ndó hangversenyre a jegyeket a Hirlapiroda árusítja.

teanu és Hanzu tábornokok magas ese. A Monitorul Oficial tegnapi szli számos tábornoknak, törzs- tnek a „Coroana Romaniei”-vel (koronarenddel) való kitüntetését. etettek névsorának elején ott lát- eanu Marcel hadosztálytábornok, Hanzu Sándor dandártábornok- gyvárad hadosztályparancsnokot, Coroane Romaniei” nagy tiszti et kapták.

A jogakadémia tanári karának atározata. A Sentinela közli a kö- ket a tanári tanács november 24-iki ber 10-iki határozata értelmében: temek 1913. május 13-án kelt f- szabályzatának 18. paragrafusá- Gyarmati Imre, Glück Ernő, Ker- or, Kohn Andor és Szenszky Sán- gatókat az évvégi vizsgán való je- s jogától egy évre megfosztja, az első vizsgájukat csak 1926-ban le. Ez egyben azt is jelenti, hogy 25. évben az előadásokat sem lá- juk nevezett diákok.

Görög katolikus patronázs. A adí görög kath. társadalom patro- tesített a cselédek morális életé- polására. Frentiu Lukrécia el- alatt működő Mana egyesület ka- osztálya vasárnap d. u. 4—6-ig tart amelyen Major főesperes, dr titkár tartanak felolvasást a cse- yoknak. Az analfabéta románaiju- e írás-olvasás tanítását is bevezet- bölgylek közül dr Blegye Lászlóné, tha Sebestyenné, dr Nemes Sándor- nások működnek közre.

Eljegyzés. Weisz Jollánka (Fugyivá-) és Fehér József (Nagyvárad) ek.

ÁLTÁSI ÁRON ALUL

ADATNAK EL A
DOROTHEUM
MA DÉLELŐTT
ORAKOR KEZDŐDŐ NAGY
RÁCSONYI ÁRVERÉSÉN
MINDAZOK A TÁRGYAK, ME-
LYEK AZ ELSŐ ÓRÁBAN
KERÜLNEK ÁRVE-
RÉS ALÁ

* **Előléptetés.** Dr Popovici Miklós vármegyei prefektus dr Gherlán Gábor vármegyei alügyészt a VII. fizetési osztály I. fokozatába léptette elő 1925. évi január hó 1-től.

* **Magyarország, Ausztria, Németor- szág stb. bármely cégének, gyáranak, ipar- vállalatának címét díjmentesen meg- kaphatja a Rudolf Mosse hirdetési vál- lalat nagyvárad fiókjánál (Nagy Sándor- utca 1.)**

* **A Principe Mircea műsoros táncestélye.** Ja- nuár hó 6-án, Vízkereszt napján este 9 órakor ren- dezi a Principe Mircea nagyszabású műsoros tánc- estélyét a Katolikus Körben. A rendezőség dr Bucio Coriolánné elnöknő vezetése mellett lázasan készülődik a szenzációs estélyre, mely iránt máris óriási az érdeklődés. Megalakult már a vigalmi biz- zottság is, melynek elnöke dr Kandrea Jánosné, tagjai: Popovici Miklós, Benedek Aladár, dr Nemes Sándor, dr Comsia János, Joand ezredes, Par- lagi Lajos, dr Egri Gergely, Bazilli Mihály és dr Bálint főrendező; dr Ardelean Jusztinné, Bazilli Mihályné, Benedek Aladárné, dr Bleda Lászlóné, Cziller Imréné, Erdélyi Kornélia, dr Föder Ottóné, Freciu Lukrécia, dr Gradinariu Coriolánné, Hasas Sándorné, Horváth Endréné, Joand ezredesné, Jonsescu Valentiné, Catana Aurélie, Lupansea Sándorné, dr Mangra Demeterné, dr Maior László- né, dr Nemes-Sándorné, dr Popa Sándorné, dr Po- pa Teodorné, Popovics Ella és dr Sucu Sándorné rendezők. A háziasszonyi tisztséget Hanzu tábor- nokné, Dimitrescu tábornokné, Popper Ákosné, Horváth Árpádné és Szőke Sándorné látják el. A nagyszabású, vig, farsangi műsört, melyre legkö- zelebb visszatérünk — egy ötletes téli felvonulás előzi meg. Külön érdekessége az estélynek, hogy egy a színpad, valamint a terem hangulatos téli tájkép díszében fog pompázni. A nagyszabású mű- sört reggelig tartó tánc követi. A fennnevezett rendező urhölgyek fognak a buffét, korecsma és tombola körül szorgoskodni. A zamatos török kávét dr Nemes Sándorné és dr Maior Lászlóné szenzá- ciós török jelmezben fogják kiszolgálni.

* **Nőiszabó iparosok gyűlése.** Felkérjük az Ipartestület összes nőiszabó iparosait és iparosnőit, hogy folyó hó 15-én, hétfőn este 8 órakor az Ipartestület helyiségébe — a szö- vetkezet létesítésére vonatkozó előterjesztések megtétele céljából — teljes számban és okvet- lenül megjelenni szíveskedjenek. Tisztelettel az Ipartestület Elnöksége.

* **A Kath. Nővédő karácsonyi vására** felülmulja az eddigi vásárokat egy művészi kivitelű játékaival, mint szép és értékes tár- gyaival. Dacára annak, hogy művészi kivitelűek, még olcsók is és így minden szegény ember örömet szerezhet gyermekeinek, mely által a szegény gyermekeknek is vidám karácsony- estét szerez. A vásár képei, jóízűtől kézi- munkái, stb. és számos macskója s babái mind eladásra várnak, hogy áraikból a szegényeket felruházzák. Azért ne felejtse el senki sem, mielőtt karácsonyi ajándékait beszerezné, megleljen a Kath. Nővédő karácsonyi vá- sárát. A vásár egész nap nyitva van.

* **Még ebben a hónapban megtartják a Hidegkuti-gyilkosság főtárgyalását.** A napok- ban befejeződik a Hidegkuti-gyilkosság vize- galata és az ügy iratai a törvényszékhez ke- rülnek és valószínű, hogy a főtárgyalást még ebben a hónapban meg is tartják. Megirtuk azt is, hogy Vigyikán János és neje 521 ezer leis kártérítést követeltek Stupariutól. A vize- galóbíró a kérelem alapján 477 ezer lei erejéig büntügyi biztosítás végrehajtást rendelt el Stupariu vagyonára. Dr Erdélyi Sevé, Stupariu védője, felfolyamodással élt ez ellen a határo- zat ellen tekintettel arra, hogy Hidegkuti nem volt családientartó és csak a temetési költsége- ket hajlandó megfizetni.

* **András tanár román-magyar és magyar-román szótárát** táblázatos nyelv- tannal kéri és tekintse meg alaposan — a saját érdekében — mielőtt szótárt vásárolna. Mert csakis ezen 674 oldalas leg meg bíz- ha t ó b b szótárban található meg az összes leguabb hivatalos kifejezések magyarázatokkal. A legolcsóbb minden más román szótárnál. Ara román-magyar rész 17.000 cimszóval 55 lei, magyar-román rész 26.000 cimszóval 70 lei, egész vászonkötésben 15 leivel drágább. Mindkét rész egybekötve vászonba 150 lei. Kapható minden könyvkereskedésben és a kiadónál: Benkő Móránál, Sfântu Gheorghe Treiscaune, aki tanintézeteknek, tanerőknek

és tisztviselőknek 10 százalék árengedményt nyújt.

* **A Népszövetségi Hitelintézet R. T.** eredeti részvényei átvehetők minden dél- után.

* **A Népkönyha** céljaira adakoztak: Mezey Sándorné 200, Grünwald Jenő 200, R. S. 100, özv. Deutsch Dávidné 100, Fried- mann Hermanné 100, Grosz Samuné (Ha- vasujvár) 100, dr Lévy Béláné 100, Za- vislag Adolfné 100, Reissmann Mórné 100, Molnár Helmuthné 100, Deutsch Ignátné 100, Vadász Zsigmondné 50 leit. Továbbá: Lichtmann Miksa 50 kgr. só, Stern Adolf 10 drb. kalács, Márton I. burgonyát, Kes- zler József 100 leit. Mindezen adományokat halálan köszöni az Elnökség.

* **Ma nyílik meg Kopa Márta kép- kiállítás.** Az Orsolya-zárda iparművészeti ki- állításával kapcsolatban ma nyílik meg ugyanott a jónévtű, nagybányai festőművésznőnek: Kopa Máriának tárlata. Dertis harmónia, lágy színek, sok érzékenység és elmélyülés jellemzik a fiatal piktor munkáit, melyek Thorma János biztos- kezű tanítványának meleg tehetségéről tesznek bizonyosságot és melyekre még külön, részlete- sebben visszatérünk.

* **Székrekedésnél, emésztési zavarok- nál és vértulásoknál** reggel éhgyomra 1 pohár természetes Ferenc József ke- serűvizet iszunk.

* **Az Erdélyi Zsidó Árvagondozó helyi bizott- ságának vezetősége** indítatva érzi magát, hogy há- lás köszönetet mondjon mindazoknak, akik a kongresszus és árvaestély megrendezésében segítsé- gere voltak: A Kereskedelmi Csarnok tisztelt ve- zetőségének a rendelkezésünkre bocsátott agy és kisteremért; a sajtó igen tisztelt munkásainak árva ügyünket támogató készséges fáradozásukért; a zsi- dó Leányegyletnek és pártatlan agilitású elnökének, Deutsch Rózsának, az árvaestély megrendezéséért; az Avivának és Barissziának a delegátusok fogadása és elszállásolása körül kifejtett tevékenységükért; Diamand Miksáné, Eichner Ilona urnőnek, Szma- zsenka Ernő és Eichner Ernő urnaknak a kitünően interpretált Mendelsohn trióért; Radóné Kempner Magda tanárnőnek a Pistuka c. árvaajelenet megírá- saért, Antalfy Margitának fardadatlan igyeke- zetért, amellyel a táncokat, a pantomim jelenete- ket betanította és megrendezte; Nagy Barnáné ur- nőnek a gondos zongorakíséretért; a kis Aranyi Magdának megkapó játékért, Nosz Bandinak pom- pás alakításáért, Karcag Klárinak és Berkes Dóra- nak szép szavalatukért, Manyóki Icanak, Ligeti Ma- cának, Homoki Józsefnek, Munk Olgának, Ro- senzweig és Török Lászlónak nagyszerű táncukért és mind a többi szereplőknek, akiknek neveit hely- szüke miatt fel nem sorolhatjuk, kitünő játékukért, az igen tisztelt szülőknek, akik megengedték, hogy gyermekeik árvaestélyünkön szerepeljenek és végül mindazon áldozatkész urhölgyeknek, akik a buffet- tet minden jóval ellátták. Az adományokból és buffetből befolyó jövedelmet árvaik téli ruháza- tára fordítjuk.

* **Tilos az idén mulatni Szilveszter éj- szaka,** mert mindenkinek ott kell lennie a Magántisztviselők és Kereskedelmi Alkal- mazottak szenzációs műsorú táncestélyén, mely január 3-án lesz a Kereskedelmi Csarnokban.

* **A Nagyvárad mai számához mellé- kelve találják olvasóink a Chic áruház karácsonyi bevásárlásra való felhívást.**

Idénycikkek feltűnő olcsó árakban

Angol tennis flanelek	39—	leitől
Velour barchend	45—	leitől
Divat velour	93—	leitől
Divat zsinór barchendek	60—	leitől
Duplaszies gyapjuszövetek	120—	leitől
Mosó cretonok	33—	leitől
Jó fehérmű sifon	33—	leitől

costüm kelmék, angol férfiszö- vetek köpeny plüschök és bársonyok

Fehérneműek szőnyeg függöny nagy választékban Kötött-, szövöttáru, harisnyák, keztyűk, továbbá urdivaicikkek, in- gek, gallérok, nyakkendők. Dr Jaeger alsóruhákat

CZILLÉR IMRE

nagyáruházban

Exhumáltak egy katonatiszt sirját a temetőben

hadügyminisztérium kebelében működött egy bizottság, amely kegyelettel vizsgálta a világháborúban elesett román katonák, vagy a mai román területen élő volt ellenséges katonák emlékeit és maradványait. A bizottság legfelsőbb védnöke, Mária királyné, aki személyesen is felügyel a bizottság működésére.

Az elesett katonák hozzátartozói kérték től a bizottságtól a hárctéren eltemetett katonák exhumálását és hazaszállítását. A bizottsághoz becsúszott katonatiszt után odautaznak, ahol az elesett katonát kiemelik a földből és odaadják, ahova szülei kívánják.

Ma napra elszállt Nagyváradra érkező Jorga százados készségesen áll rendelkezésére és tisztá magyarnyelven felel a kérdésekre:

— Nagyváradon fekszik Nicolai Popescu huszonnégy évet élt, hármas vasadnagy, aki a Tisza-fronton esett el. Ploesti-ben laknak a szülei, akik kiemelték, exhumálták a holttestet és szállították haza. Most hat katonasírt exhumáltak. Nagyváradon, ezenkívül Beszterceborszéken és Szovátán is.

— Az exhumálásokat tavasszal és ősszel végezzük, amikor a talaj megengedi. Ma öt órakor a Rulikovszky-úti katonatiszt temetőben fog megtörténni az exhumálás, ha érdeklő, jöjjön ki.

Deután kocsin mentünk ki a temetőre. Jorga százados már kivitette a különleges koporsót, amely kemény fából készült és belül pedig bádög.

A temetőőr könyveiből először is kiderült, hogy melyik sírban fekszik a fiatal hadnagy, azután a katonák hozzákézd a sírt. Gyorsan kiemelték a holttestet. Közben érdeklőket beszél a bizottság szép munkáját, amelyből megtudjuk, hogy a legmodernebb katonai körök is tisztelettel áll-

nak meg az elesett bajtárs sirjánál. Legyen az román, vagy bármilyen nemzet fia.

— A mi kötelességünk nemesak az exhumálás, — mondja a százados, — hanem a katonatisztok rendbentartása is. Mindent elkövetünk, hogy az országban lévő katonatisztokat rendbe tartsuk. Nagyváradon nem valami kitűnők az állapotok.

— Brassóban, Szinajában én rendeztem a katonák temetőit. Szinajában a bizottság márványoszlopot emeltetett 12 magyar katonának és magyar felirattal hirdeti, hogy itt magyar katonák fekszenek. Szép dolog az uraim, ha elgondolom, valami fures melegség ömlik el rajtam, amit csak az érthet meg, aki ki volt a hárctéren és látta, milyen semmi az ember élete. Most legalább már megbecsüljük a halottainkat...

Közben a katonák jelentik, hogy elértek a koporsót. Jorga százados oda térdel a sír szájához és utasításokat ad. A koporsó alá ásnak, kötelet tesznek alá és lassan felhúzzák. A katonák vigyázba állnak, leveszik a kalapot. A megilletődés csak egy percig tart. A százados parancsára hozzányulnak a korhadt koporsó tetejéhez. Ezer darabra omlik szét.

Előttünk fekszik egy csontváz, testén néhány kis darab csukaszürke szövet, a bőr derékszíj, revolvertokkal, a bőr lábszárvédő és a bakkanás ép. A koponya szájnyílásán egy aranyfog csillog elő. A katonák a temetőőr segítségével átrakják a holttestet az új koporsóba és beviszik a temető kápolnájába.

Öreg este lett, mikor befejezték a munkát, köd ereszkedett a temetőre. Lassan jöttünk vissza és azon gondolkodtunk, hogy a ploesti-i édesanya talán most már várja haza öt év előtt elment szép, erős fiát, aki dalolva ment el és egyszerű falkoporsóban jön vissza.

(b. gy.)

Legmodernebb férfi ruhák „FOR GENTLEMEN”
uri-divat szalonban készülnek. Rimanócy-szálló épület

Sok a válópörös hölgy Nagyváradon

A válópör mindig édes esemege volt a pikantiára és közönségre, az új válópörök azonban szaporodnak anélkül, hogy tovább is a szexuális körülmények lennének a házastársak szétválásának a latba eső dokumentumai. Világvárosok ugyan nyújtanak még néha olyan delikateszt, mely túl van a triviálison, ám a leggyakrabban gazdasági momentumok nyomultak előtérbe.

Munkatársunk felkereste azt a nagyváradi ügyvédet, aki a leghíresebb válópör-kriminálisa. Tőle kapta az alábbi érdekes és érdeklődésre számot tartható információt:

— A mi városunk, — mondotta az ügyvéd, — csöppet se produkál több válópört, mint általában a nagy városok. Nagyvárad nem engedi magát, lépést tart ezen a terrénumon, épp úgy, mint az élet más megnyilvánulásaiban. Igazi szenzációs válópör ugyan alig akad s ha akad is a nagy tömeg előtt az igazi indok legtöbbször rejtve marad s csupán kávézenés találgatások, a jóismerősök sugdolásai próbálják a való igazságot megközelíteni. Az Erdélyben még érvényben lévő válópörös törvények oly kedvezők abban az esetben, ha kölcsönös akarattal van szó, hogy nem ritkán történik meg, hogy külföldi honosok, például olaszok, csupán azért telepednek meg kisebb-hosszabb időre itt, hogy a házastársi láncok leoldásával szabadságukat visszanyerjék.

A Nagyváradon lefolytatott válópörök számát tulnyomó részt a falu szolgáltatja.

A falu boldogtalan házasainál legtöbbször még tényleg a nem szimpatia az uralkodó. Legutóbb például egy csinos menyecske azért indított válópört, mert férje ellen, hogy az nem vallott be neki egy olyan hiányt, — amit a különben deli legényen a háború ejtett. Az ideglet megzavarása, az erkölcsi lazaság, a fékevesztett fantázia különböz a falut sem kímélte meg. A falu nem egy olyan esetet hoz napvilágra, amely a világvárosi méretekhez szokott érzéknek is épp olyan megdöbbentő, mint amennyire a tiszta erkölcsi falu szempontjából szomorú.

Addig tehát, amíg az erkölciség főleg a falusi házasságokban játszik szerepet, a városi válópöröknél a nyomorúság dominál.

A legtöbb esetben a férj azért csalogdik a feleségébe, mert az a szerény kis vegetáriánusból egyszerre és átmenet nélkül a legvadabb démonná nőtte ki magát. Sparherd helyett más lángok érzékelik s a szórakozáshoz több jussot tart, mint a harisnyastoppalhoz. Megállapítható, hogy főleg a szegénysorsú lányokból kerül ki a túlkövetelőző tömege, akik azért nem ismerik a pénz értékét, mert nekik sohase volt. Ezek aztán, akik mégis ott eveztek mindenütt lánykorukban, ahol a pénz-lányok divatoztak, boldogtalanok, székán-sak, mert tékozlásuknak a nászhetek örömei után gyorsan véget vet az ézbekapó, felocsudó férfi. A legrettenetesebb fajta. Természetesen az, hogy csak a proletársorban nevelkedett lány adná ezt a típust, nem lehet mondani.

Következik a fenti eset fordítottja, amikor a gazdagon nőtt szegény férfi nem ismer határt. Ez azonban ritkábban vezet válópörre, — amíg a pénz tart.

Igen gyakori válópörös eset, amikor a férj nem tudja eltartani a feleségét.

A gazdasági helyzete megingott, a politikai változások, a pénzügyi krachok fel-

Egy teljes férfi öltöny szövet	Egy teljes férfi kabát szövet	Egy teljes női kabát szövet	Egy teljes női ruha szövet
615 Lei	715 Lei	575 Lei	275 Lei
Egy teljes női öltöny szövet	Hétfőn kezdte a KÖRÖSPARTI ÁRUHÁZ szenzációs olcsó elárusítását		
785 Lei	365 Lei		
Mosó flanel gyönyörű	Lepedő vászon		
59 Lei	59 Lei		
Francia flanel különleges	Fehérnemű vászon	Fehérnemű schifon	Czérna sefier
73 Lei	27 Lei	34 Lei	47 Lei

Schwartz Lajos uriszabó, Ep. Ciorogariu(Uri)-u. 1.

borították azt a kis egzisztenciát, amire tűzhelyét építette. A törvény ugyan kimondja, hogy a házastársak egymást jobban-rosszban követni tartoznak, a kilátástalan küzdelem azonban mégis megérleli a házasságokban azt a gondolatot, hogy külön-külön jobban boldogulnának. Tipikus esetek szintén előfordulnak. Nem is ritkák. Közismert például egy ismert urnak az esete, akit évek óta egy fiatal asszonyhoz fűz meleg vonzalom. A férj, aki válópárt folytat felesége ellen, közben azzal a legjobb viszonyban van, naponta találkozik vele és délután feketéjét legszívesebben volt felesége társaságában fogyasztja el.

Egy elmés ur nemrég ezt jegyezte meg erre a különös szituációra. A derék férjnek van igaza. Ha megszűntek — ellenségek lenni, mért ne lehetnének jóbarátok.

Legtinomabb
VERESBOROK Goldféder József
eladását megkezdtem. Regina Maria-tér.

Áruink
szépségéről,
olcsóságáról
kirakataink
tanuskodnak
Rónai & Kohn.
Férfi fehérneműben
karácsony előtt
10% kedvezmény

FOGAK
Arany korona L. 300-tól feljebb
Fém „ L. 100-tól „
készülnek.
EUGEN BERDACH
dentist, Oradea-Mare, Boulevardul
Reg. Ferd. (Rákóczi-ut) 6. I. em.
nyit: Csütörtök, péntek, szombat, vasárnap.

Uriszabó üzletünket
a „Sas-passagéban“
megnyitottuk
hol a legkényesebb izlésnek megfelelő elsőrangú divat ruhákat készítettünk a legszolidabb árakban
Bacsó és Braun

EZÜST
evőeszközök és dísz tárgyak;
BRILLIÁNS
és gyöngy ékszerek;
ARANY
és platina ajándék tárgyak;
SVÁJCI
zseb- és női karórák nagy választékban.
Állandó nagy raktár kina-
ezüst és alpacca evőeszkö-
let és dísz tárgyakból, to-
vábbá falórakból.
KÁLMÁN SÁNDOR
ékszerész
Telefon 606 Píata Unirii

Csak nővel ne...

KALANDOS REGÉNY

Irta: Moly Tamás.

Erre Jannaway Edgár jött előre s a csillár alá állt. Nem érezte jól magát, de azért mosolygott, szerény sikerrel.

— Hol a pénze? melyik zsebében? Ne nyuláljon a kezével, csak mondja. A keze fönn marad mozdulatlanul. Különben ne mondjon semmit! — Hamarosan kitapogatta az áldozat frakkja zsebeit. — Hatszázharminc dollár, Ennyi?

Jannaway Edgár csak bólintott; nem szerette ezt a helyzetet. A cimpora az íróasztalhoz ment.

— A nevét, gyorsan! — szólt rá.

A kérdezt hangja kissé rekedt, fénytelen volt, amikor bement:

— Jannaway Edgár.

— Jannaway Edgár ur, hatszázharminc dollár, — mormogta a cimpora és fölírt a lapra a két adatot.

— Mr. Jannaway most a többiek háta mögé megy. Előlép a következő! vezényelte az ablakban álló hölgy. — Gyorsan! Ön, igen! ne várja, hogy a revolverrel megbíztassam!

Brace Róbert nagyot sóhajtott és a csillár alá lépett. A cimpora kivett a fiatalúr zsebéből nyolcszáz dollárt, megkérdezte az áldozat nevét s följegyezte az összeggel együtt.

Igy ment ez sorba s végeztek mind a tizenkilencel.

— Összesen huszonnyolcezerhatszázötven dollárt szedtünk össze, kapitány — jelentette a cimpora az ablakban álló társának.

— Nem valami fényes eredmény, ha azt nézzük, hogy tizenkilenc vagyonos ember zsebébe nyultunk. Azt hittem, vacsora után kártyázni fognak és több pénzt látnunk. No, mindegy.

A cimpora a pénzt s az összehajtott jegyzéket eltette a zsebébe s most meglátta az íróasztalon a fogadásról szóló írást.

— No, nézd csak! — mondotta: felkacagott, majd így szólt: Idahallgass, kapitány, mivel szórakoznak ezek az urak.

És fölvette az asztalról a papírlapot és meglöbögötte.

Érdeklődik a kapitány.

A helyzet érdekes volt. A könyvtárszoba egyik sarkában állt tizenkilenc elegáns frakkos ur s ez a tizenkilenc férfi fölémelte mindkét kezét s a tenyerét kifelé fordítva, a feje magasságában tartotta. Ez úgy hatott, mintha valamilyen szertartásnak lenne egy mozzanata. Egy karsus leány, kalandos cowgirl-kosztumban, áll az ablak párkányán, kezében két barátságatlan revolverrel. Ez a „kapitány”. Ugyanilyen cowgirl áll az íróasztalnál, karsus, álarcos, tehát bizonyára ugyancsak fiatal és átkozottul csinos, mert ezt hiteti el ilyenkor a férfival a fantáziája. A „cimpora” kezében a fogadás szövege, melyet most felolvass egész feszületenül.

Az urak közül néhányan mosolyognak. Harcourt Archibald sokért nem adná, ha most toppanna be a szobába Parker, a kiváló komornyik; az ajtót nézi, hátha...

A „cimpora” felolvassa:

„Ezerkilencszázhuszonkettő január huszonhetedikén Mr. Austin Dodd egyrészt és Mr. Archibald Harcourt és társai másrészt a következő fogadást kötötték:

1. Mr. Austin Dodd kijelentette, hogy legényember marad még tizenkilenc esztendeig.

2. Mr. Archibald Harcourt és tizenhét társa ezt kétségbevonják a leghatározottabban.

3. Minden év január huszonhetedikén Mr. Archibald Harcourt és társai összegyűlnek vacsorára, melyen megjelenik mindenkor Mr. Austin Dodd is. A vacsorát a Harcourt-csoport tagjai adják. A soros vendéglátó gazda ezenkívül köteles

Dodd Austin urat egy pompás meglepetéssel ben részesíteni.

4. Ezen vacsorák és meglepetések költségeinek számláit a Harcourt-csoport megőrzi. Ha Mr. Austin Dodd megméri a fogadást, a Harcourt-csoport a tizenkilencedik vacsoránál megsemmisíti számlákat.

DELAVARE BOR
különlegesség ismét kapható
Goldféder Józsefnél, Regina Maria-tér.

Művirággyár
Arany János-utca
Értesíti a t. közönséget, hogy a legszebb
sírkoszorúkat mai naptól
kezdve olcsó árban, hűsnyben is el-
adásba hozza. — S. ükéség esetén kérjük felkeresni.

Új modern cipő szalon
Fórizs és Társa

Bulevardul Regele Ferdinand (Rákóczi-ut) 23. sz.
Elvállaljuk férfi és női **luxus cipők készítését**
legszebb kivitelben. Javításokat gyorsan eszközöl-
jük.

Karácsonyi és újévi ajándékok
alkalmas kézimunkák, kelim, goblein re-
saine függönyök, terítők és montirozott ru-
vanyárnak olcsó árban, óriási választékban.
FRANKL RÓZSA
Rímanóci-utcai üzletében kapható.

Megérkeztek
a legjobb képkeretek és
keretlecek. — Üveg és porcelán
árak legolcsóbb beszerzési for-
rásból.
Blau Dezső
Str. Alexandri (Teleki-utca)

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
Egy komplett háló
szoba bútorát,
Egy női arany órát
Egy fucat női flo
harisnyát

NYERHET
INGYEN
minden vevő, ki **300 Lei** ér-
tékű árut **vásárol**

ROTH
csipkeáruházába
Sas-passage

Ahol legolcsóbban beszerezhető
női ruhaszövetek, flanelek, bar-
chetek, bélés árak, vásznak, ha-
risnyák, keztük stb.

A hálószoba bútor az üzletben megtekinthető

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Maradék cipővásár a Selejtes Cipőáruházban.

szabó iparosok szervezkedése

A többi iparos szakmáknál után a női szabók tüzték ki újabbán céljukat, hogy megszervezzék és munkaértékesítő szövetkezetet létesítsenek. Ez érthető is, mert ugyan szakma, mely annyira alá legyen a más szakmákhoz, mint a női szabás. Az évről csak alig 15-20 hetes munkát végeznek, az időszaki munkának, mint a női szabás. — igaz ugyan, hogy akkor is sokan vannak, akik összealkalmazódnak — a többi iparos azonban az angol és francia szabókhoz hasonlóan összetett kezekkel ül, sétál, vagy állva dolgozik. Mily sok idő megy el az időszaki munkánál, mely sok dolgot lehetne ezen az idő alatt végrehozni s abból kereskedni. Ebben az időben volna alkalom arra, hogy konfekcionált munkát rakják össze, és így a munka meg nem állna, hanem a konfekció munkabéren kívül, mindenben azt a közös értékesítő szövetkezet adná el, külön kereskedelmi szövetkezet tagjainak.

A mai nehéz gazdasági viszonyok, az üzlet, műhely, személyzeti bérek és mindenben való vásárlás a még dolgozóknál is a vállalati összeget teljesen csökkenti. Szövetkezetbe tömörülve éppen ezekből lesz elérhető a nagy karakítás, mert egy, esetleg két üzlet műhelyhelyiségben fognak dolgozni a többi helyiségek a bérleti értéke megbeszélés bevételeinél elérhető olcsóbb árakért. Ezért a szövetkezet tagjai a mostanában folyó előálló költség a mostanában sok-sok cimen fizetett adók megfizetése által a sok megtakarítás mind a szövetkezet tagjaié marad, haszon. De ha ezek figyelembe vétele mellett a kiszolgáltatott munka, vagy ár csökken, a nagy forgalom és üzleti élet folytán ugyancsak jobb és biztonságosra van kitéve a szövetkezet tagjai. Mindezeket átlátva, több női szabó iparosban határozott vélemény alakult a beszerző és értékesítő szövetkezet létesítése iránt s ezért a hét folyamán megkezdte a női szabó nagygyűlésnek egyedüli célja ezen rendkívül fontos ügy ismeretét.

A fenti értelemben és magyarázattal a női szabó ipar testületi titkár igyekezett — nem kivételesen — nagy számban meggyőzni a női szabókat az ügy rendkívül hasznáról meggyőzni s tekintve a lelkesületet, melyben a gyűlés szétszórt, szétzilálódott, nem is eredmény nélkül.

szabó iparosok értékesítő szövetkezetének létesítése

Nevezetesen dátumhoz jutott városunk ipari munkaadók csoportjának cipész részére. Több mint 50 önálló cipészvilágvárosias bő és minden igényt kielégítő szövetkezeti üzletet létesített, hogy saját kézimunka termelvényeiket maguk értékesíthessék. Ezzel két kívüli fontos célt szolgálnak, egyrészt a kereskedelmi haszon egyrészt a munkások megkarakítását és a közönséges, az elsőrendű kézigyártmányokhoz jutni még pedig olcsóbbért, mint azt a munkások tehetik. A cipész iparosoknak is elvük a nagy forgalom és ennek a termelvényeiknek a közönséggel megismeretése. Így ők is állandóan a munkások maguknak s a közönség a mindennél becsebb, kézzel készített cipőkhöz mindenkor olcsóbban fogják. A cipészek termelő szövetkezetének és üzlethelyisége ma, azaz vasárnap délközgyűlés keretében fogja elindulni, mely iránt nemcsak a gazdasági kérdések iránt érdeklődő egyéniségek, mint városunk érdekprefektusa: dr Popovici Miklós, armestre: Bucico Coriolán, az állami közhivatalok, bankok, stb. vezetői jelennek, de igen nagy számban maga a közönség is érdeklődik s vásárlási kedvel oda nyilatkozik, hogy a cipész csoport által létesített ezen szövetkezeti üzlet fogja szükségleteit kielégíteni. Különösen városunk több mint 2500 önálló csa-

lados iparossága az, mely vásárlásaival az iparos társai által felállított szövetkezetet fogja támogatni, ami természetesen erkölcsi kötelessége is. D. L.

Iparosok Szilveszteri mulatsága.

Élénk emlékezetében van még városunk iparos társadalmának az elmúlt évben rendezett műsoros táncmulatság határtalan erkölcsi és felemelő anyagi eredménye. Ez tette lehetővé, hogy az Iparos menházban ápolt aggok létszáma, valamint a havi segélyben részesülő munkaképtelen szegény iparosok segélyezettjeinek száma emelkedett, dacára annak, hogy a háborús és az azt követő években elhanyagolt menházi beszerzés és felszerelés is óriási áldozatot követelt a jótékonyági alaptól ez évben. A jótékonyági alap jövedelme azonban — sajnos — nem elég az újabb és mind nagyobb számban támasztott igények kielégítésére s ezért elhatározta az Ipartestület előjárósága, hogy a menházi jövedelmek gyarapítása érdekében műsoros Szilveszteri táncestélyt fog ismét rendezni. Az estély előkészítésén 40 tag kultur- és vigalmi bizottság működik közre. Tudjuk, hogy a polgárság jókedvében mindig szívesebben adakozik, azt is tudjuk, hogy a Szilveszter megülő iparosság rendszerint vendégeivel együtt kint tölti a Szilveszter éjjelét, éppen azért már most felhívjuk az iparosság figyelmét arra, hogy menházunk jövedelmének fellendítése érdekében mindannyian az iparosok Szilveszter-estélyén a Zöldfában vegyenek részt. Annál is inkább, mert úgy az étel, mint az ital házi kezelésben lesz, azoknak figyelmes, pontos kiszolgálásáról, izletességéről és jóságáról iparosságunk jótékonykodó hölgyei fognak gondoskodni még pedig olyan árban, hogy az olcsóságánál fogva mindenkit meg fog lepni. Az iparosok Szilveszter-estélyének további részleteit a napilapok után fogjuk még ismertetni.

Az Iparos menház örököi.

Sok nemesen érző lélek gondolt már elaggott iparos menházunkra, de oly szeretettel és készséges adakozással csak kevesen emlékeztek meg, mint elhalt néhai Krecsman Vilmos volt paplanos iparos. Végredeleiben ugyanis nem feledkezett meg a munkaképtelenné vált iparosok felsegélyezését célzó intézményről, a menházról sem, melynek szobabeli berendezését, ágy, fehér- és ruhaneműt és más ingóságokat hagyományozott. Az ingóságokat e héten vette át az Ipartestület, melynek jótékonyági bizottsága elhatározta, hogy azokat értékesíteni fogja s az értékesítésből befolyó összeget a végredeleiben meghatározott célra fogja fordítani. Az ingóság eladása folyó hó 17-én, azaz szerdán délután 3 órakor az Iparos menházban, Cuza Voada-utca 8. szám alatt lesz megtartva.

Tekintse meg „FOR GENTLEMEN” uri-divat salont Rimanóczy-szálló épület — Külön látványosság —

Brüder és Katz

urlszabók

Strada Avram Ianku 11. SZ.
(Kossuth Lajos-utca)

KOMPLETT FEHÉR LEÁNYSZOBA

eladó. Megtekinthető a

KARÁCSONYI VÁSÁRON
a Katholikus Könyvtárban.

Felhívás az iparosokhoz.

Felkérjük az Ipartestület tagjait, hogy az 1924. évre esedékes tagsági díjaikat minél előbb fizessék be, mert az ezévi tagdíjból még részletet sem fizető iparosoktól az előjáróság határozata értelmében a tagdíjak végrehajtás után fognak behajtatni.

A bőripari munkaadók szindikátusának szaktanfolyama.

Ma, amikor a cipészipar igazán művészetté nőtte ki magát, szükséges, hogy a cipészipari társadalom mindenike szakszerűen legyen kiképezve. Éppen ezért a bőripari munkaadók szindikátusa elhatározta, hogy a tél folyamán díjtalan szaktanfolyamot rendez tagjai részére, hogy ezzel is igazolja a szindikátus szociális és kulturális irányát. Beiratkozni a tagsági igazolvány felmutatása mellett Réder Armén Calea Victoria 41, Szabó Sándor Str. Vlahuta (Szent János-utca) 28 és Blattner József Str. Alexandru (Teleki-utcai) felső rész készítő üzletében, valamint minden vasárnap délelőtt 10-12-ig az Ipartestület helyiségében lehet. Tisztelettel a Szindikátusi elnökség.

KARÁCSONYRA

árak 10%-al leszállítva

Majolika torta tál színes	—	Lei 120
Majolika kenyér kosár	—	Lei 120
Majolika gyümölcs kosár	—	Lei 320
Nickel tálca füllel	—	Lei 160
Nickel befőttes készlet	—	Lei 360
Nickel gyümölcs készlet	—	Lei 360
Csiszolt színes likör készlet		
állványal	—	Lei 560
China ezüst cukor doboz	—	Lei 130
China ezüst gyertyatartó	—	Lei 290
Ebédő készlet színes	—	Lei 1000
Mosdó készlet majolika	—	Lei 500
Gyümölcs készlet színes	—	Lei 450
Befőttes készlet csiszolt	—	Lei 110

Eladás nagyban és kicsinyben.

Képerkeztetés :: Ovál keretek

Frații KOMLÓS Testvérek

Üveg Telefon: Diszmutáruk
Porcellán 372 Táblatüveg
Lámpa 372 Zománcedény

gyári raktár

Oradea-Mare — Nagyvárad
Strada Nicola Iorga 13. szám.
(volt Zöldfa-utca 13.)

Feltűnést keltő olcsó árak!

Prima mosott schifon	Lei 36	Teljes mennyasszonyi kelengyék
Prima mussolini vászon	„ 38	
Garantált szintartó ingezir	„ 38	
90 cm sz. batiszt schifon	„ 59	
150 cm sz. lepedő vászon	„ 118	
Divat szövet barchet	„ 79	
Divatvelourok	„ 88	

Világbir ü medve fonal
eredeti gyári árban

UNGÁR és GLÜCK

„Del-Ka” áruház

Sas-Passage. Főbejárat. Sas-Passage.

Irodabutorok, parketták Rimanóczy

Mindenféle fenyő- és tölgy-fűrészárú jutányos áron, elsőrendű minőségben kapható

műbutor és parkettgyár
rt. Oradea-Mare Strada
Clujului 117. Telefon 279.

Képes könyvek Mesés könyvek Ifjúsági iratok

December 6 tól 25-ig
sehol sem létező
olcsó áron árusítatnak

a Hegedűs Hirlapirodában

Utlevel és Vizum

üggyekben
legolcsóbb, leggyorsabb, legpontosab

SCHREIER

Str. Iosif Vulcan (Nagy Sándor-utca 1. sz.
Welszlovics-ház.

VEGYTISZTÍTÁST VÁLLAL

Patyolat gőzmosóda

Str. Gen. Mosoiu (Mezei Mihály-utca) 7.

MOS, TISZTÍT, VASAL

Kívánatra házhoz küld és hazaszállít.

GALVANI

A LEGJOBB ELEM

Gyártja: Galvani gyár, Timişoara.

Ruhákat legolcsóbban fest, tisztít; gallérokat és kiegészítőket leggyorsabban mos és vasal

Szabó László Szt. Ladislau (Körös-utca) 1.
Fiók: Bazárépület.

KÜLFÖLDRE AKAR UTAZNI?
UTLEVELERE VIZUMOT
BARMELY KÖZVETLEN
MERCUR ÜGYNÖKSÉG
STR. GENERAL MOSOIU
Nº 7 (A TÚZOLTÓ-
LAKTANYÁVAL SZEMBEN)
TELEFON: 2-21

KÉZIMUNKA UJDONSÁGAIM MEGÉRKEZTEK
Nagy választék, varrott perzsa és kelim szőnyegek, függönyök, terítők és párnákban. Kézben, kezdve, rajzolva, Viktória munkatíval. Előnyömdám legújabb mintákkal bővíve. Pamutok, selymek, cérnák nagy raktára. Jutányos árak. **KEPES ETELKA, Avram J. 12.**

Fehérnemű szalonunkat

a mai kor igényeinek megfelelően kibővíve és a legmodernebb gépekkel felszerelve ujjonnan **megnyitottuk**. Kérjük a n.é. közönség további szíves pártfogását

Rosenbergné és Krauszné
Pável-utca 18. szám.

Asztalos műhelyemet

teljesen megnagyobbítva és villanyerőre berendezve Szacsvey-utca 76 szám alól **Str. Cogalniceanu (Várady Zsigmond-u. 43 sz. alá helyeztem át.**

A n.é. közönség további szíves pártfogását kérem, tisztelettel!

Vass József
épület- és műbutor-asztalos

50%-ot megtakarít, ha az általam készített **előmelegítő kályhát** állíttatja cse- **BRAUN ARNOLD** répkályhájába. Sírul Cerbilor (Szarvas-sor) 17. Ugyanott festékes kannák és bádog árak raktáron.

Telefon 13-87.

Csomagoló papírok

Fűszeres Gyógyszeri Cukorkás **zacskók**

Porkapszulák, recept-borítékok minden mennyiségben gyári áron az

„Atlantic” papírzacskógyárban Oradea-Mare Vitéz Mihály-tér 14. szerezhetők be.

Üzletünket áthelyeztük

Strada Cuza Voda (Szacsvey utca 17.) És raktárunkban lévő butor, szőnyeg, Wertheimkassza, iroda berendezések, iroda falak rendkívül **leszállított árak** mellett árusítjuk, tessék az alkalmat felhasználni. — Tisztelettel

Beck és Benjámín Strada Cuza Voda (Szacsvey-u.) 17. s.



Aszódinál

Sas palotába

vásároljon

karácsonyra!

mazsolát kilója 68 lei; darált mákot; tea rumot literje 30 lei; friss karácsonyi cukrokat és szalon cukrokat.

Ósram világító

Jó kirakatvilágítás a legjobb vevőbörözés. A világítás káprázatmentesen kell alkalmazva legyen. Káprázal zavar.

Jobb világító

Harisnya, keztyű, csipke, himzések, rövidárú

SZABÓKELLÉKEK GYAPJU SWETTEREK

legolcsóbban beszerezhetők

Kék Csillag Aruházban

Piaja Unirii (Szt.László-tér)

Az előkelő világ csak Ch. Dupre fele



BOUQUET d'ORIGAN

Kölnivíz, Rizsport, Arczcreme, CH. DUPRE PARIS

VÁLTÓLEJÁRATI- ÉS ÜZLETIKÖNYVEKET

minden nagyságban és speciális kivitelben gyárt.

SONNENFELD R.-t.
ORADEA-MARE

OLCSÓ ÉS NAGYON SZÉP
AJÁNDÉK



DOMBORNÝOMÁS NÉVJEGYK ÉS LEVÉLPAPIROK

Megrendelhető minden könyv- és papirkereskedésben :: Oradea-Mare

SZÍNHÁZ

HETI MŰSOR:

Vasárnap délután fél 3-ór: Meghalok utánad.
 Vasárnap délután 5-ór: Karenin Anna.
 Vasárnap este: Csikós.
 Héfő: Hattyulovag, A) bérlet.
 Kld: Hajduk hadnagya, B) bérlet.
 Sirda: Kis muszkák, ujdonság először, bérleten kívül.
 Citörtök: Kis muszkák, A) bérlet.
 Pétek: Kis muszkák, B) bérlet.
 Szombat délután: Házasságok az égben kötetlen helyárrakkal.
 Szombat este: Balga szüz, operettujdonság, először bérleten kívül.
 Vasárnap délelőtt: Éjjeli menedékhely, munkás előadás.
 Vasárnap délután fél 3 órakor: Csikós, mérsékelt helyárrakkal.
 Vasárnap délután fél 6 órakor: Önagsága két mérsékelt helyárrakkal.
 Vasárnap este fél 9 órakor: Balga szüz, operett második, bérleten kívül.

Niculescu hangversenye

Tavaszi utóján nálunk járt bukaresti opera-együttes legkimagaslóbb tagja ünnepelték a tegnapi ismét fellépett basszistát, ki újból az egész hallgatót zavartalan élvezetét nyújtott hallgatójának előkelő művészetével. A műsodalatraméltó ténfogatú, jelesen szíves hang felett rendelkezik, mellyel kivüli izléssel bánt. Mint hiteles forrás értesülünk, Niculescu szereplése ezúttal búcsufellépést jelentett, mert a műsornár legközelebb a milánói „Scalá”-ban rendezes tagja lesz, szerződése hosszútávra oda köti őt le.
 Vasárnap délután, Meyerbeer, Gounod, Rossini operaáriáiból, Scarlatti, Casanova Schumann dalaiból állította össze műsora részéről minden színt után az ünnepséshöz részesült. Kár, hogy a z ritkábban hallott operaáriákkal frissítette fel műsorát, hogy pld. „Ernani”-ja helyett nem Verdi művéből „Falstaff”-jából énekelt, valamint Schumann „Két gróf” helyett mennyivel kíváncsabb volna valamely ritkábban hallott „balladát” előadásában élveznünk. Alasak vagyunk az általa nyújtottért is, mert tiszta művészetet adott nek. A zongorakíséretet Váradi Aladár zsi színház első karnagya látta el a tégől fogva megszokott körültekintő nagy rutinnal.

Musikus.

Vasárnapi előadások. Vasárnap délután két óráig tart a színház, fél 3 órai kezdettel az operett emléke legjobb tagjaival Kálmán Andor és Emil magyar tárgyú operettje, a Meghalok kerül színre. Fél 6 órakor Grófné Polgárával a címszerepben az irodalmi beccsel bíztató Tolsztoj-dráma, Karenin Anna van n, este fél 9 órai kezdettel Szigligeti Ede csehből népszínműve, a Csikós megy, a címszerepben Tóth Elekkel. Mind a három vasárnapi előadás legnagyobb érdeklődést váltotta ki a közönségtől, mert ritka eset, hogy egy napon három színpadi műfaj képviselve legyen a színházban. A három vasárnapi előadásra már csak a színpadon kaphatók jegyek.

Hajduk hadnagya. A rendkívül nagy sikerrel játszott Czobor-operettet kedden B) bérlettel és a társulat, ugyanazokkal a főszerepekkel az elmúlt héten diadalra vitték ezt a művet és magyar muzsikájú daljátékot. A színház önmagával szemben teljesít kötelességet, Hajduk hadnagya előadásain megtölti a színház terét.

Kis muszkák. Az egész Erdélyben a nagy színtársulat mutatja be először Földes Imre írt és megírt színművét, mely a budapesti színházak még ma is műsordarabja. A muszkák egy hadifogságból hazatért tiszt és mester történetét tárgyalja, akik a szibériai lések alatt másodszor is családot alapítottak és visszatér magyar és az öt apró muszka szíve és kedves története annyi emberi jót és

Románia

Magyarország

és az egész világ

bármely lapjába eredeti tarifa mellett vesz fel hirdetéseket

Rudolf Mosse

hirdetési
vállalat Rt.

Fiók: Oradea-Mare, Str. Iosif Vulcan 1. Telefon: 6-93. Igazgató: Faragó Rezső
 Felvilágosítás, tanács, levelezés díjtalan.

asszonyi megértést tár elénk, hogy a humoros jelenetek dacára is könnyeket csal a nézők szemébe. A Kis muszkák Nagyváradon a legjobb előadásban kerül színre, amennyiben a főszerepeket Grófné Polgár Mariska, Jósika Mici, H. Körösi Juci, Tóth Elek, Hevesi, Kabos és Kornai játsszák. A Kis muszkák csütörtökön A) bérletben, pénteken pedig B) bérletben van műsoron.

NYILTTÉR

Dr Rosenthal Ferenc

ügyvéd irodáj 1 Parcul Stefan Cel

Mare 1. szám alatt megnyitotta

MOZI

— **Gyermek-matiné a filmszínházban.** Ma vasárnap d. e. fél 11 órakor Jackie Coogan a főszerepben „Daddy” c. kiváló Dorian-film van műsoron a Dorian-filmszínházban. Páholy 20, szőlőye 16, támlásszék 12, zártszék 8 lei.

— **Bemutató az Apolló mozgóban.** Ma, vasárnap egy igen hatásos amerikai társadalmi dráma, a „Broadway csalóánya” kerül vetítésre az Apolló mozgószínházban, a főszerepben Doris Kenyon, Harrison Ford és Savel Sharmannal, Amerika legjobb filmművészeivel. Egy fiatal, ártatlan, kisvárosi leány művészi becsüvége és szerelme képezi a tragikái összeütközés tárgyát, amelynek során a leány gyermekkorai pártája és szerelme ártatlanul gyilkosság gyanújába keveredik és halálra ítéltetve, a leánynak csak a legutolsó pillanatban sikerül szerelmét a „justic mord”-tól megmenteni. A darab cselekménye mindvégig érdekesítő, a szereplők játéka pedig elsőrendű művészi teljesítmény. A film 3 napig marad műsoron.

— **Passage (volt Vigadó)-mozgószínház.** Ma, vasárnap utoljára látható Jackie Coogan a főszerepben a „Daddy” c. kiváló Dorian-film, melyben mint csodagyermek felülmulja eddigi alakításait. A fél 4 óras előadás mérsékelt helyárral.

— **„Maroco a bestiák között”** a Dorian-filmszínházban. Ma vasárnap és holnap hétfőn kerül színre az izgalmas kalanddráma, melynek a főszerepeit a közönség kedvenc Marco-ja és a magyar filmművésznő Matyasovszky Ilona alakítják. A 3 óras előadás mérsékelt helyárral.

Tölgyfa hálószobák

topolya betéttel olcsón eladó. Str. Alexandri (Telcky-u.) 15. KÁLLAY butoraszatlosnál.

Intelligens ügyes ügynököket

keresünk Erdély minden vármegyéjében

közszükségleteli cikk terjesztésére.

Óriási jövedelem

Írásbeli ajánlatok „POMOL” jellegre
 RUDOLF MOSSE hirdetési vállalatához
 küldendők

Oradea-Mare, Strada Iosif Vulcan No. 1.

APRÓHIRDETÉSEK

Adás-vétel

Fianino eladó vagy bérebeadó, ugyanígy zongorák szállítást felelősség mellett vállalom. Str. Tabacariu (Timár-utca) 10. 25

Egy jókarban lévő pedálos cimbalom eladó. Piața Bisericei (Templom-ter) 7. szám. Értekezni dél alatti és este 6 után. Ny

Jókarban lévő fehér konyha-garnitúra, 6 személyes ebédlő asztal és egy gramofon álmánnyal, 65 lemmel eladó. Strada Vasile Conta (Halász-u.) 31. 20H

Elsőrendű hencserek állardóan kaphatók lakab kárpitosnál, Str. Vlahuța (Szent János u.) 12. 39

Főzni tudó mindenféle felvétetik. Dr Kiss Vilmos Szilágyi Dezső-u. 10. 42

Maga! árban veszek

brilliant, arany, ezüst ékszereket és dísz tárgyakat, töredék aranyat, ezüstöt, arany szájpaddást, arany és más hamiis fo.akat,

Freund Benjámín

Ékszerész, Nagyvárad, Calea Regale Ferdinand (Rákóczi-ut) 11. Széchenyi-szálló épület.
 Ékszer méso áron kapható.

Újságpapír (maculatura), nagy mennyiségben kapható a Hegedűs Hirlapiródában. 969

Íróasztal dupla, 2 személyes, teljesen jókarban, eladó. Cim a Hegedűs Hirlapiródában. 7H

Kenyer, munka és papirkosarak Waldmann-nál. 37H

Férfi télikabát, teljesen jókarban, eladó. — Take Ionescu (Rörös)-utca 15. II. em. 4. Megtekinthető déli 1/2-1/2 között. 935

Bidermayer felelek 2 drb. magános és 1 egész garnitúra is eladó. Schlauch-ter 2 Szendrei 20H

Zsolnay vázák, Rosenthal porcelán, finom dohánysz készletek Waldmann-nál. 36H

Szépirodalmi könyveket megvételre keresek. Jurgovszky Vilma, Székelynyomda, Salonta-Mare. 16H

Egy selyemből készült frakk-öltöny, 39 es női lakcipő eladó. Str. Nicolae Iorga (Zófia-utca) 21. I. em 10. 15

Elegans ridicul, manicür, fésűkaszották Waldmann-nál. 35H

Eladó 8-as cséplőgarnitúra. Közvetlenül díjazok. Cim Hegedűs Hirlapiródában.

Elegans bőrdobok, berendezett kazetták — Waldmann-nál. 34H

BURGONYA

fagymentes, kilója 3 Lei, valódi róza 5 Lei, 50 kg. vételnél házhoz szállítva. Hagyma, mák, dió, legelősebb árban kaphatók. SPITZ, Gen. Moscu (Kert-u. 1.

Nagy karácsonyi occasió!

a VILLAMOSMŰ városi üzletében és telepi raktárában

Összes áruinkból 10% kedvezményt nyújtunk!

Alapítotott 1903. Villamos csillárok, Villamos asztali lámpák, Villamos csengők. Telefonok. Saját villamos telepek, Tungstam égők. Átalakítások, javítások

STERN

Str. Vlahuța 20. Telef. 566.

Kohn éksze
Avr. J. (Kossuth)